

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduste valdkond
Haridusteaduste instituut
Klassiõpetaja õppekava

Paula Triinu Laiuste, Eliise Tominga

LÕIMITUD AINE- JA KEELEÕPPE PRINTSIIPIDEL PÕHINEV ÕPPEMATERJAL
KÄSITÖÖÕPETUSE JA INGLISE KEELE LÕIMIMISEKS 6. KLASSIS NING
ÕPETAJATE JA ÕPILASTE HINNANG SELLELE

Magistritöö

Juhendaja: inglise keele algõpetuse õpetaja, Evi Saluveer

Tartu 2026

Resümee

Lõimitud aine- ja keeleõppe printsiipidel põhinev õppematerjal käsitööõpetuse ja inglise keele lõimimiseks 6. klassis ning õpetajate ja õpilaste hinnang sellele

LAK-õppe põhimõtetel põhinevate õppematerjalide kasutamine käsitöö ja inglise keele lõimimisel ei ole Eesti koolides veel laialdaselt levinud, kuigi varasemad uuringud rõhutavad lõimitud aine- ja keeleõppe potentsiaali keeleoskuse, mõtlemisoskuse ja kultuuriteadlikkuse arendamisel. Magistritöö käigus viidi läbi arendusuuring, mille eesmärk oli koostada 6. klassile suunatud õppematerjal käsitöö ja inglise keele lõimimiseks ning saada sellele õpetajate ja õpilaste hinnang. Koostatud digitaalne materjal sisaldas mitmekülgseid ülesandeid ja juhiseid õpetajale. Andmeid koguti küsimustike abil. Tulemustest selgus, et õpetajad hindasid õppematerjali visuaalselt atraktiivseks, hästi struktureerituks ja LAK-õppe põhimõtteid toetavaks. Õpilaste hinnangul oli materjal õpetlik ja keeleliselt jõukohane, kuigi keerulisemaks peeti kirjutamis- ja suulisi ülesandeid. Õpetajad soovitasid vähendada materjali mahtu ja pakkuda rohkem keelelist tuge.

Võttesõnad: LAK-õpe, käsitöö ja inglisekeele lõiming, õppematerjali loomine, õpetajate ja õpilaste hinnang

Abstract

Learning materials based on Content and Language Integrated Learning for integrating Crafts and English in the 6th grade and teachers' and students' evaluation of it

The use of CLIL-based learning materials for integrating crafts and English is still not widespread in Estonian schools, although previous studies have highlighted their potential of developing language, thinking and cultural awareness skills. As part of this master's thesis, design-based research was conducted with the aim of creating learning material for 6th grade students to integrate crafts and English, and to gather feedback from teachers and students. The created digital material included a variety of tasks and teacher guidelines. Data were collected through questionnaires. The results showed that teachers considered the learning material visually attractive, well-structured and supportive of CLIL principles. According to the students, the material was educational and linguistically accessible, although writing and speaking tasks were considered more challenging. Teachers suggested reducing the volume of the material and providing more linguistic support.

Keywords: CLIL, integrating Crafts and English, creating study materials, teachers' and students' opinions

Sisukord

Sissejuhatus	4
LAK-õppe olemus	4
LAK- õppe raamistiku 4 C-d	5
LAK-õppe keelekolmnurk	6
Eelised ja väljakutsed	7
Inglise keele ja käsitööõpetuse lõimimine	9
Õppematerjalile esitatavad nõuded	10
Uurimisprobleem	13
Uurimuse eesmärk ja uurimisküsimused	13
Metoodika	13
Õppematerjali koostamise protseduur	14
Valim	16
Andmekogumine	17
Andmeanalüüs	18
Tulemused	19
Õpetajate hinnang õppematerjalile	19
Õpetajate soovitusel materjalile	21
Õpilaste hinnang õppematerjalile	22
Arutelu	23
Tänu sõnad	30
Autorsuse kinnitus	30
Kasutatud kirjandus	31
Lisa 1. Materjalid	36
Lisa 2. Küsimustikud	41

Sissejuhatus

Lõimitud aine- ja keeleõpe (LAK-õpe) on õpetamismeetod, mis hõlmab endas teema õpetamist võõrkeeles ning keskendub keele ja sisu lõimimisele viisil, kus mõlemad komponendid on tihedalt põimunud ja võrdselt olulised. Põhikooli riiklikus õppekavas (2011) on välja toodud, et õppetegevus ja selle tulemus kujunevad lõimingu kaudu. Lõiming soodustab valdkonnapädevuste arendamist. Eesmärk on arendada õppijate keelelist ja ainealast pädevust samaaegselt, õpetades sisu mitte ainult võõrkeeles, vaid keele abil ja keele kaudu (Harrop, 2012). Uuringud on näidanud, et LAK-õppe rakendamine toetab nii aine- kui keeleõppe tulemusi ning suurendab õppijate motivatsiooni ja aktiivsust õppeprotsessis (Coyle *et al.*, 2010; Dale & Tanner, 2012; Erzhanqyzy, 2024; Mehisto & Asser, 2007).

LAK-õppe meetodeid kasutades on õpilastel kõrgem motivatsioon õppida ja nad kirjeldavad neid tunde pingevabamate ja õpilassõbralikumatenas, kuna neis on rohkem selgitusi ja aeglasem tempo võrreldes traditsiooniliste tundidega (Döring, 2020; Smit ja Finker, 2018). Lisaks võimaldab sisuline keelekasutus mõista ja tõlgendada erinevaid kultuure, suurendades seeläbi õppijate kultuuriteadlikkust (Byram, 1997; Harrop, 2012). LAK-õpe toetab kultuuridevahelist mõistmist ja globaalse kogukonna tunnet, soodustades koostööd, avatust ning maailmapildi laienemist (Banegas & Mearns, 2023; Coyle *et al.*, 2010; Mehisto & Asser, 2007; Samsonova jt, 2023). Samuti pakub see õppijatele sisupõhiseid ja kognitiivselt väljakutsuvaid tegevusi, mis arendavad suhtlus-, kirjutamis- ja lugemisoskust (Dale & Tanner, 2012; Harrop, 2012).

Kõiki eelnevaid positiivseid aspekte arvesse võttes, on oluline, et õpetajatel oleks võimalus selle õppemeetodi abil õpilasi õpetada. See eeldab valmisolevaid õppematerjale, mida paraku on siiani väga vähe (C4C – CLIL for Children, 2018; Erzhanqyzy, 2024). On leitud, et õpetajad on LAK-õppe meetodi suhtes positiivselt meelestatud, kuid ei tunne end kindlalt materjale koostades (Cimermanová, 2020). Materjalide loomine on ajakulukas, kuna lisaks keelelisele aspektile tuleb arvesse võtta ka ainealaseid eesmärke, õppijate keeleoskust ja kognitiivset taset ning materjalide kultuurilist sobivust (Fitria, 2022).

LAK-õppe olemus

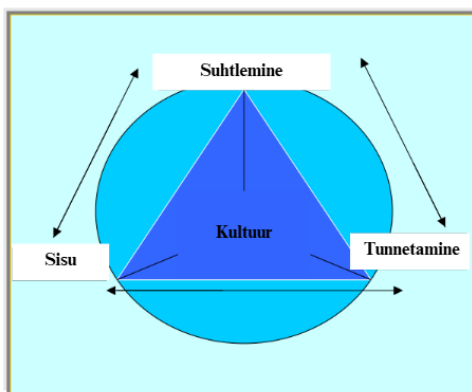
Lõimitud aine- ja keeleõpe ehk LAK-õpe on meetod, mis ühendab endas aineõppe ja keeleõppe, pakkudes õpilastele võimalust õppida mõlemat üheaegselt. LAK-õpe keskendub

sellele, et nii keele kui aine õppimine toimub tihedas koostöös, et võimaldada õpilastele lisaväärtust pakkuvaid hariduslikke teadmisi mõlemas valdkonnas (Coyle, 2006). LAK-õpe on välja töötatud Euroopas, mis oma sotsiaal-keeelise ja poliitilise taustaga on mitmekesine. Samuti on õpetatav aine- ja õppesisu erinev. Selle kasutamine õppetöös on seotud õpilaste vanuse ja keeletaseme, ajaressursi, õpetaja väljaõppe ja õppekohaga. LAK-õpe arendab mitmeid õpioskusi nagu sotsiaalseid, kultuurilisi, kognitiivseid, keelelisi, akadeemilisi jne (Ioannou-Georgiou & Pavlou, 2011).

LAK- õppe raamistiku 4 C-d

Coyle'i (2005) sõnul pole LAK-õppel ühte kindlat mudelit, sest eri riikides on erinevad sotsiaalkultuurilised olud ja hariduspoliitika. Siiski lähtutakse tihti 4C raamistikust, mille Coyle 1999. aastal välja töötas (Joonis 1). 4C raamistik on kontseptsioon, mis ühendab õppimise ja keeleõppe, keskendudes neljale põhielemendile: sisu (ingl *content*), tunnetamine (ingl *cognition*), suhtlemine (ingl *communication*) ja kultuur (ingl *culture*). Raamistik on üles ehitatud eeldusel, et kvaliteetne LAK-õpe sõltub lähenemisviiside mõistmisest ja elluviimisest, mida ei leidu ei keeleõppe ega aineõppe traditsioonilistes õpetustes. Raamistik rõhutab, et tõhus LAK-õpe toimub oskuste ja sisu mõistmise edendamise kaudu, mida toetab kognitiivne töötlus, suhtlemine kontekstis, sobivate keeleteadmiste ja -oskuste arendamine ning kultuuridevahelise teadlikkuse süvenemine. See hõlmab nii keele õppimist selle õigeks kasutamiseks kui ka keele rakendamist tõhusaks õppimiseks (Coyle, 2006).

Joonis 1. LAK-õppe raamistiku skeem (Coyle, 2006).

Sisu. Sisu on LAK-õppes põhiline ning tuleneb erinevatest õppeainetest, mis võivad olla omavahel lõimitud. Iga sisuteema eeldab spetsiifilise sõnavara õppimist, mistõttu on see LAK-õppe lahutamatu osa (Bentley, 2010). Põhjalik ja mitmekülgne lähenemine ainesisule

muudab õppimise tähenduslikumaks ning valmistab õppijaid ette edasisteks õpinguteks ja töökohtadeks (Kiely, 2011).

Suhtlemine. LAK-õppes on suhtlemine väga tähtis, sest keel toimib nii suhtluse kui õppimise kanalina. Õppimine toimub nii suuliselt kui kirjalikult, mistõttu on oluline julgustada õpilasi klassis tähenduslikult suhtlema, eakaaslaste ja grupi tagasisidestamist ning enese hindamist (Bentley, 2010). Coyle (2005) rõhutab, et suhtlemine on enam kui grammatika õppimine ning LAK-õppes väljendub see põhimõttes: keele õppimine selle kasutamise kaudu ja keele kasutamine õppimise vahendina. LAK-õppe tunnis erinevad õpilaste suhtlemisoskus ja sõnavara tavalisest keele tunnist, sest õpe on teemapõhine ning keskendub konkreetsele sõnavarale.

Tunnetamine. Selleks, et LAK-õpe oleks tõhus, peab see panema õppijaid mõtlema ning kasutama kõrgema taseme mõtlemisoskusi. LAK-õpe ei ole ainult õpetaja teadmiste edasi andmine õppijatele, vaid peaks võimaldama õppijatel luua omad arusaamad ja pakkuma neile väljakutset (Coyle, 2005). Õppijate mõtlemisoskuste arendamine on vajalik, et nad saaksid omandada õppekava aineid. Samuti on tähtis mõista mõtlemisprotsesside keelelisi vajadusi ning õpetada õpilastele vajalikku keelt, et nad saaksid oma ideid ja mõtteid selgelt väljendada (Bentley, 2010). Mõtlemisoskuste hindamiseks on kasulik kasutada Bloomi taksonoomiat, kus mõtlemisoskused on jaotatud madalama ja kõrgema taseme mõtlemisoskusteks (Anderson & Krathwohl, 2001).

Kultuur. Selleks, et tänapäevases mitmekultuurilist ja -keelset maailma saaks väärtustada, on vaja sallivust ja mõistmist. Õppijatel võib tulla ette olukordi, kus peab kasutama võõrkeelt, et suhelda inimestega, kellel võivad olla erinevad emakeeled ning teistsugune sotsiaalne ja kultuuriline taust. LAK-õpe pakub võimalusi tutvustada laia valikut kultuurikontekste, aidates arendada õppijates positiivset suhtumist ning teadlikkust vastutusest nii globaalse kui ka kohaliku kodanikuna (Bentley, 2010). Lisaks pakub LAK-õpe mitmekesiseid rahvusvahelisi teemasid ja vaatenurki, mis toetavad empaatia, sallivuse ja oskuse arengut toime tulla erinevustega (Coyle, 2005).

LAK-õppe keelekolmnurk

Lisaks 4C raamistikule, mis pakub üldist tuge ja suuniseid LAK-õppe planeerimiseks, on välja töötatud keelekolmnurga mudel (ingl *language triptych*), mis kirjeldab keele rolli LAK-õppes (Coyle *et al.*, 2010). Keelekolmnurk koosneb kolmest omavahel seotud dimensioonist: 1) õppimise keel (ingl *language of learning*), mis hõlmab ainealast sõnavara ja struktuure, 2) õppimiseks vajalik keel (ingl *language for learning*), mis toetab suhtlemist ja õppetegevustes

osalemist ja 3) õppimise kaudu arendav keel (ingl *language through learning*), mis kujuneb õppimise käigus uute tähenduste loomisel. Keelekolmnurk rõhutab, et keel ei ole ainult õppimise objekt vaid ka vahend, mille kaudu teadmised kujunevad ja arenevad (Coyle *et al.*, 2010).

Õppimise keel viitab keelele, mida õppijad vajavad aine sisu mõistmiseks, hõlmates endas nii erialast sõnavara kui keelelisi struktuure. Need võimaldavad kirjeldada, selgitada või analüüsida teema sisu. Õppimise keel ei piirdu ainult sõnade tundmisega, vaid hõlmab ka nende kasutamist tähenduslikes kontekstides (Coyle *et al.*, 2010).

Õppimiseks vajalik keel hõlmab keelelisi vahendeid, mida õppijad kasutavad aktiivseks osalemiseks õppeprotsessis, näiteks küsimuste esitamiseks, aruteludes osalemiseks või oma mõtete väljendamiseks. See dimensioon toetab õppijate suhtlusoskuse arengut ning võimaldab neil olla aktiivsed osalejad õppeprotsessis (Coyle *et al.*, 2010).

Õppimise kaudu arendav keel kujuneb õppimise käigus, kui õppijad töötlevad uut infot ja väljendavad oma arusaamu (Coyle *et al.*, 2010). Selle kujundamist on raske eelnevalt toetada, sest antud protsess võib toimuda igal hetkel, ka siis kui õpilane iseseisvalt teemaga tegeleb (Morton, 2020).

Keelekolmnurk ei toeta üksnes õppijate keelelist arengut, vaid aitab arendada ka õpetajate keeleteadlikkust. Selle mudeli rakendamine LAK-õppes toetab õpetajate professionaalset arengut ning süvendab nende arusaama keeleõppes ja -kasutusest. Samuti on leitud, et keelekolmnurga kasutamine õppe planeerimisvahendina võib suurendada õppijate motivatsiooni ja enesekindlust (Banegas & Mearns, 2023).

Kokkuvõtvalt võib öelda, et LAK-õppes aitavad 4C mudel ja keelekolmnurk siduda aineõppe, keele arengu ning kognitiivsed protsessid ühtseks õppimist toetavaks tervikuks.

Eelised ja väljakutsed

Eelised

LAK-õppe üheks oluliseks eeliseks on õppijate suurem motiveeritus, kuna keelt omandatakse aineõppe kaudu ning selle praktiline väärtus muutub selgemaks (Erzhankyzy, 2024).

Uuringud on näidanud, et LAK-õpe loob pingevabama ja õppijasõbralikuma õpikeskkonna, kus tempo on sageli aeglasem ning rõhk on selgitusel ja arusaamisel, mis omakorda toetab õppijate huvi ja kaasatust (Döring, 2020; Smit & Finker, 2018). Aine õppimine võõrkeeles võib olla õppijatele huvitavam, kuna keeleoskust arendatakse teemapõhiselt ja lõimitult, mis suurendab ka saavutustunnet ja kiirendab keelelist arengut (Dale & Tanner, 2012).

Lisaks motivatsioonile toetab LAK-õpe ka võõrkeele arengut. Võõrkeeles õppimine nõuab õppijatelt suuremat pingutust ja tähelepanu, mis aitab luua tugevamaid ja tähenduslikumaid seoseid ajus (Dale & Tanner, 2012). Samuti soodustab LAK-õpe aktiivset keelekasutust, sidudes keele arengu reaalse sisu ja koostööpõhise õppimisega (Samsonova *et al.*, 2023). Keele omandamine toimub sageli ka kaudselt, näiteks grammatika õppimine, kuna õppijad puutuvad õigete struktuuridega kokku loomulikus kontekstis (Erzhankyzy, 2024).

LAK-õppe materjalid loovad rikastatud õppekeskkonna, kus arendatakse samaaegselt nii sisuteadmisi kui ka keeleoskusi. Kuigi need materjalid võivad olla kognitiivselt nõudlikud, toetavad erinevad abiahendid õppijate toimetulekut ja iseseisvust (Mehisto, 2012). Õpetajad hindavad selliseid materjale ka võimalusena toetada koostööd, loovust ja professionaalset arengut (Samsonova *et al.*, 2023). Samuti on LAK-õpe soodustanud tehnoloogia, näiteks multimeedia ja veebiallikate, kasutamist õppetöös (Lancaster, 2016).

Oluliseks eeliseks on veel kultuuriteadlikkuse areng. LAK-õpe pakub võimalusi kogemusteks, mida traditsiooniline ükskeelne õpe ei võimalda, sidudes keele õppimise tähendusliku sisuga (Harrop, 2012). See toetab kultuuridevahelist mõistmist nii sihtkeeles suhtlemise kui ka reaalse elu kontekstide kaudu (Coyle *et al.*, 2010). Koostööpõhine õppimine aitab seejuures kujundada õppijate maailmapilti (Samsonova *et al.*, 2023).

Väljakutsed

Mitte kõik õpetajad ei pruugi olla pädevad LAK-õpet rakendama, kuna neil puuduvad vajalikud keelelised ja metoodilised oskused. Aineõpetajatel võib jääda puudu võõrkeeleoskusest ja didaktilistest teadmistest, samas kui keeleõpetajad tunnevad sageli puudust ainealasest pädevusest (Fielden Burns & Martínez Agudo, 2023; Ur, 2012). Kuigi Balti Uuringute Instituudi uuring (Kaldur *et al.*, 2021) näitas, et 80% Eesti õpetajatest on läbinud LAK-õppega seotud (täiend)koolitusi, ei kajastu see alati praktikas, kuna õpetajad tunnetavad endiselt metoodilise pädevuse puudujäärke.

Õpetajatel võib olla vajalik professionaalne ettevalmistus, kuid kõik teemad ei sobi LAK-õppe meetodil käsitlemiseks. Väheste sihtkeelega kokku puutudes võib õppijatel tekkida raskusi, kuna neil puudub piisav sõnavara aktiivselt osalemiseks (Caira *et al.*, 2025).

Probleeme võib esineda näiteks asesõnade mõistmisel või spontaansel eneseväljendusel (Dale & Tanner, 2012). Põhjuseks on asjaolu, et keerulise sõnavaraga teemasid ei ole alati õppijate keeletasemele vastavalt kohandatud, mistõttu võib see kujuneda LAK-õppe rakendamisel takistuseks (Dale & Tanner, 2012; Ur, 2012).

Üheks LAK-õppe rakendamise väljakutseks on veel sobivate õppematerjalide vähesus. On leitud, et õppijad eelistavad võõrkeelseid materjale emakeelsetele, kuna need toetavad õpitulemusi (Döring, 2020), kuid olemasolevad materjalid ei vasta sageli õpilaste kognitiivsele ja keelelisele tasemele. Seetõttu peavad õpetajad materjale ise looma. Kuigi õpetajad suhtuvad LAK-õppesse üldiselt positiivselt, tunnevad nad materjalide koostamisel ebakindlust, eriti loovust nõudvate ülesannete koostamisel (Cimermanová, 2020).

Väljakutseid ei esine üksnes õpetajatel, vaid ka õpilastel. Uuringud näitavad, et õpilaste suuline väljendusoskus ei arene LAK-õppes piisavalt, mida kinnitavad ka aineõpetajad, kes ei tunne end selle oskuse arendamisel kindlalt (Fielden Burnsi & Martínez Agudo, 2023). Samuti võib kuulamisoskuse arendamine jääda tagaplaanile, eriti õpetajakesksetes tundides. Lisaks kogevad raskusi need õpilased, kelle võõrkeeleskus on piiratud. Nad ei pruugi mõista õpetajat ega õppematerjali, mis on nii keeleliselt kui ainealaselt keerukas ning kardavad seetõttu jääda ilma olulistest baasteadmistest (Nguyen *et al.*, 2023). Sellised õpilased vajavad rohkem tuge nii õpetajalt kui kaasõpilastelt (Lo, 2024). Kokkuvõtvalt saab öelda, et kuigi LAK-õppes on väljakutseid, siis eelised kaaluvad need üle, pakkudes õppijatele rikastatud ja motiveerivat õpikeskkonda, suuremat keelekasutust tundides ja võimalust puutuda kokku erinevate kultuuridega.

Inglise keele ja käsitööõpetuse lõimimine

LAK-õpe võimaldab suurepäraselt lõimida inglise keelt mistahes ainega. Käeliste tegevuste ja loovainete õppimine võõrkeeles toetab õpilaste tehnilise sõnavara arengut, mis omakorda soodustab nende kognitiivset arengut, parandades nii kirjaoskust kui ka üldist sõnavara. Samal ajal pakuvad loovained noortele võimalust kujundada ja arendada oma minapilti, süvendada kultuuriteadlikkust ning tunda suuremat seotust oma päritolu ja identiteediga. Õppijad saavad väljendada oma ideid looval viisil, arendades üheaegselt nii oma teadmisi kui ka suhtlusoskusi (Fernández Suárez, 2016).

Lapse kultuuritundlikkuse kujunemine ja säilitamine toimub suurel määral haridusprotsessi käigus, kus olulist rolli mängivad nii keel kui ka igapäevane osalus koolielus. Ühised ja pikaajalised traditsioonid loovad aluse, millele kultuuriline identiteet toetub ja areneb (Stavrou, 2015). Rõivastus, sealhulgas rahvarõivad, on oluline kultuurilise identiteedi väljendusviis, peegeldades konkreetse kogukonna ajaloolisi, sotsiaalseid ja esteetilisi väärtusi. Nende käsitlemine ja õpetamine koolikeskkonnas toetab õpilaste eneseteadvust ning aitab kaasa oma kultuurilise identiteedi kujunemisele (Al-Shehri & Dabbagh, 2021).

Kultuurilise identiteedi toetamine on selgelt esile toodud ka Eesti põhikooli riiklikus õppekavas (2011). Õppekava lisas 14 „Õppekava läbivad teemad“ (2023) on üheks keskseks läbivaks teemaks „Kultuuriline identiteet“. Selle kohaselt tuleb koolis teadlikult käsitleda kultuuriga seotud teemasid, et kujundada õpilastest kultuuriteadlikud inimesed, kes väärtustavad nii oma kui ka teiste kultuuride mitmekesisust ning on sallivad ja koostöövalmid. Eriti II kooliastmes pööratakse tähelepanu positiivsete hoiakute kujunemisele erinevate kultuuride suhtes. Lisaks sellele käsitletakse kultuurilise identiteedi teemat ka käsitööõpetuses, mis tuuakse välja õppekava lisas 7 “Tehnoloogiaõpetus” (2023). Käsitöötunnis väärtustatakse lisaks tänapäevastele materjalidele ja tehnikatele ka rahvuslikke kultuuritraditsioone ning üheks II kooliastme õpitulemuseks on see, et õpilane teab ja oskab kasutada rahvuslikke kujunduselemente ja tunneb Eesti käsitööd. Selleks, et ta oskaks seda ka inglise keeles teha, on vaja vastavaid õppematerjale.

Õppematerjalile esitatavad nõuded

Õppematerjalile on esitatud kindlad nõuded, mis võivad riigiti erineda. Eesti haridus- ja teadusministeeriumi õppekirjandusele esitatavate nõuete määruse (2016) kohaselt peab õppematerjal olema kooskõlas riikliku õppekavaga, esitama teavet eakohaselt, mitmekesiselt ja faktiliselt korrektselt ning olema metoodiliselt otstarbekas. Samuti peab materjal sisaldama kõrgema mõtlemistasandi ülesandeid, samal ajal arvestades õpilase taset, et tagada eduelamus. Õppematerjal peaks võimaldama diferentseerimist vastavalt õpilase arengutasemele, võimetele ja erivajadustele ning kasutamist erinevates õpikeskkondades (Õppekirjandusele esitatavad nõuded..., 2016). Kasutatud illustreeriv materjal peab olema eesmärgipärane ja selgelt loetav (Green, 2023; Tomlinson, 2010). Mehisto (2012) toob esile, et kvaliteetne õppematerjal ühendab suunatud õppimise, õpilaste igapäevaelu ning õppeained. Samuti toetab see õpilase kriitilist ja loomingulist mõtlemist, arutlusoskust ning autonoomiat (Green, 2023; Mehisto, 2012).

Õppematerjali loomine peaks lähtuma selgetest põhimõtetest, sealhulgas keele kasutusest ja õppematerjali hindamiskriteeriumitest. Materjal peaks toetama õpilast, et keele kasutus oleks loomulik. Suurim kasutegur on kontekstipõhistel lausetel, kus õpilane saab tuge uue sõnavara ümber olevast tekstist. Õpilane peaks tekstide ning ülesannetega suhestuma, et need motiveeriks teda (Green, 2023; Tomlinson, 2010). Ülesehituselt võiks õppematerjal minna lihtsamast ülesandest raskemale, seega kui õpilasel on taustteadmised aktiveerunud, on ta motiveeritum lahendama ka keerukamaid ülesandeid (Green, 2023).

Digitaalse õppematerjali nõuded

Digitaalne õppematerjal on digitaalsel kujul õppeotstarbeline materjal, mis võib sisaldada teksti, graafilisi ja multimeediumielemente ning olla erineval määral interaktiivne. See võib olla loodud nii üksiku õpitegevuse toetamiseks kui ka tervikliku ja iseseisva õpiobjektina, mida saab kasutada ilma teiste materjalideta (Digitaalse õppevara kontseptsioon, 2015).

Digitaalse õppematerjali eesmärk on toetada õpitulemuste saavutamist, arvestades õppijate eelteadmisi, vajadusi ja võimalusi. Materjal peab olema õppimist toetav, motiveeriv, ainealaselt korrektne, sobiva mahuga ja interaktiivne ning vastama selgelt sõnastatud õpieesmärkidele. Õpitulemused peavad olema õppijakesksed ja nende saavutamist peab olema võimalik hinnata. Sisu loomisel on oluline arvestada sihtrühma eripäradega ning kasutada korrektset ja eakohast terminoloogiat ning usaldusväärseid allikaid. Õppematerjali huvitavus, mitmekesisus ja tagasiside võimalused toetavad õppijate huvi ja motivatsiooni (Digitaalse õppevara kontseptsioon, 2015).

Kvaliteetne õppematerjal on sobiva mahuga, kus sisu esitatakse lühidalt, kuid piisavalt põhjalikult, et säilitada ülevaatlikkus ja vältida tähelepanu hajumist. Samuti tuleb arvestada digikeskkonnas õppimise eripäradega. Interaktiivsus on oluline osa digitaalsest õppematerjalist, kuna see võimaldab õppijal aktiivselt osaleda, suunata oma õppimist ning saada tagasisidet. Hästi kavandatud interaktiivsed tegevused toetavad materjali omandamist, õppija refleksiooni ning erinevaid õpiteekondi (Dremljuga-Telk, 2012).

Digitaalse õppematerjali kvaliteeti saab hinnata kolme aspekti kaudu. Esiteks peaks digitaalne õppematerjal suutma hoida paremini fookust ilma liigsete kõrvaliste teemadeta. Teiseks peab see toetama õpilase tegevust ja arendama tema akadeemilist ning sotsiaalset arengut. Viimasena peab õppematerjal õpilast motiveerima ja tekitama huvi antud teema vastu (Hansen & Gissel, 2017).

LAK-õppe materjali nõuded

LAK-õppe materjalide koostamisel on keskse tähtsusega selgelt määratletud õpieesmärgid ning läbimõeldud õppeprotsess, mis on õppijale arusaadav. Õpieesmärkide läbipaistvus hõlmab nii sisulisi, keelelisi kui ka õpioskustega seotud aspekte, võimaldades õppijal teadvustada oma õppimise sihte ja protsessi (Ioannou-Georgiou & Pavlou, 2011; Mehisto, 2012). Oluline komponent on akadeemilise keeleoskuse sihipärane arendamine. Akadeemilist keelt iseloomustavad selle tonaalsus ja objektiivsus, samuti funktsionaalne kasutus, näiteks selgitamine, võrdlemine ja vastandamine. Lisaks toetab akadeemilise keele omandamist valdkonnapõhise sõnavara süsteemne käsitlemine (Mehisto, 2012).

LAK-õppe materjalid peavad toetama õppija õpioskuste arengut ja autonoomiat. Selleks on soovitatav kasutada eeltegevusi, mis valmistavad õppijat ette teksti või õppematerjali mõistmiseks ning aitavad aktiveerida varasemaid teadmisi. Selline lähenemine soodustab iseseisvat õppimist ja teadlikku õpitegevust. Hindamine LAK-õppes peaks olema mitmekesine ning hõlmama nii enesehindamist kui ka paaris- või rühmahindamist. Hindamisel pööratakse tähelepanu nii sisulistele ja keelelistele oskustele kui ka õpioskustele, keelekasutusele, autentse materjali rakendamisele ning õppija üldisele arengule (Mehisto, 2012).

Turvalise ja toetava õpikeskkonna loomine on samuti määrava tähtsusega. Õppematerjalid ei tohi põhjustada liigset kognitiivset koormust; seetõttu jaotatakse ülesanded väiksemateks, paremini hallatavateks osadeks. Õpikeskkond peab olema austav ja kaasav, vältides sarkasmi ning arvestades õppijate mitmekesisust. Oluline on soodustada olukorda, kus õppijad julgevad keelt kasutada ilma eksimishirmuta (Boynton, 2005, viidatud Mehisto, 2012 j). Koostööpõhise õppimise edendamine on LAK-õppe lahutamatu osa. Õppematerjalid peaksid sisaldama keelelist tuge, mis võimaldab õppijatel efektiivselt rühmatöös osaleda. Samuti on tähtis, et õppijad saaksid hinnata nii oma kui ka rühma tööprotsessi ja tulemusi. Autentse keele kasutamine on LAK-õppes tähenduslik, kuna see seob õppimise reaalse keelekeskkonnaga. Materjalide allikaks võivad olla erinevad meediakanalid, kus kasutatakse loomulikku ja igapäevast keelt. See aitab arendada nii keelelist pädevust kui ka kultuuriteadlikkust ning võib ennetada sotsiaalseid probleeme (Mehisto, 2012).

Kriitilise mõtlemise arendamine on LAK-õppe keskne eesmärk. Faktipõhiste küsimuste asemel suunatakse õppijaid teadmisi analüüsima, hindama ja rakendama ning looma nende põhjal uusi tähendusi või lahendusi. Lisaks toetavad LAK-õppe materjalid mõtlemise arengut, sidudes omavahel sisu, keele ja õpioskused. Keelelist arengut saab toetada näiteks tekstide lihtsustamise, sõnavara laiendamise ja sõnaraamatute kasutamise kaudu. Sisulist mõistmist aitavad süvendada visuaalsed abivahendid. Õpioskuste arengut toetavad tegevused, mis hõlmavad näiteks näidete toomist, ülesannete analüüsi ja enesehindamist (Ioannou-Georgiou & Pavlou, 2011; Mehisto, 2012). Lõpuks on oluline muuta õppimine õppija jaoks tähenduslikuks. See tähendab õppematerjalide sidumist õppijate huvide ja kogemustega ning eelistatult koostöise, visuaalse ja praktilise õppimise rakendamist (Mehisto, 2012).

Uurimisprobleem

Üheks väljakutseks LAK-õppe meetodi rakendamisel võib osutuda materjalide puudus (Dvorjaninova & Alas, 2018; Erzhankyzy, 2024). On leitud, et õpetajad on LAK-õppe meetodi suhtes positiivselt meelestatud, kuid ei tunne end kindlalt materjale koostades (Cimermanová, 2020). Lisaks on materjalide loomine ajakulukas (Fitria, 2022). Samas on leitud, et käeliste ainete ja inglise keele lõimimine pakub laia sõnavaraga huvitavaid tunde ja kaasab aktiivselt õpilasi (Naddeo, 2019). Sellest tulenevalt on uurimisprobleemiks LAK-õppe printsiipidele vastava inglise keelt ja käsitööd lõimiva õppematerjali puudus. Selline materjal aitaks arendada õpilaste kunsti- ja käsitööalast ingliskeelset sõnavara ning tõsta nende kultuuriteadlikkust. Samuti vähendaks see õpetajate ajakulu materjalide loomiseks.

Uurimuse eesmärk ja uurimisküsimused

Alustavate õpetajatena on isiklik soov luua materjali, mida saaksime oma õpetajatöös oma õpilastega kasutada. See toetaks meie professionaalset arengut, võimaldades katsetada erinevaid metoodilisi võtteid ning hinnata nende sobivust ja tõhusust reaalses õpikeskkonnas. Kuna ühe autori koolis on soov hakata LAK-õpet rohkem rakendama, siis käesolev töö pakub võimaluse saada kogemus, kuidas luua LAK-õppe printsiipidel õppematerjali ning millistele võimalikele kitsaskohtadele peaks tulevikus tähelepanu pöörama.

Magistritöö eesmärk on koostada LAK-õppe printsiipidel põhinev õppematerjal käsitööõpetuse ja inglise keele lõimimiseks 6. klassis ning selgitada välja õpetajate ja õpilaste hinnang sellele. Eesmärgist lähtuvalt püstitati järgmised uurimisküsimused:

1. Kuidas hindavad õpetajad koostatud õppematerjali?
2. Milliseid soovitusi annavad õpetajad koostatud materjalile?
3. Kuidas hindavad õpilased koostatud õppematerjali?

Metoodika

Magistritöö uurimisprobleemist ja eesmärgist lähtuvalt viisime läbi arendusuuringu, mille eesmärk oli koostada ja katsetada uut õppematerjali ning hinnata selle sobivust õppeprotsessis. Arendusuuring toimib korduvate etappidena ja hõlmab endas teisi uurimismeetodeid (Easterday *et al.*, 2017).

Õppematerjali koostamise protseduur

Magistritöö raames valmis viis üksteisest sõltumatut LAK-õppe printsiipidel põhinevat käsitööd ja inglise keelt lõimivat õppematerjali (vt Lisa 1). Õppematerjali väljatöötamisel lähtusime ADDIE mudelist (Lasky, 2026). ADDIE mudel on õppematerjali koostamise raamistik, mis koosneb viiest etapist ning saab nende esitähedest ka oma nime. Mudeli viis etappi on: analüüsimine (ingl *analysis*), kavandamine (ingl *design*), väljatöötamine (ingl *development*), rakendamine (ingl *implementation*) ning hindamine (ingl *evaluation*). ADDIE mudel loodi 1970ndatel aastatel USA sõjaväe jaoks. Selle raamistiku suurimaks tugevuseks on selle paindlikkus ja võimalus raamistikku vastavalt oma vajadustele muuta (Lasky, 2026).

I etapp – analüüsimine

Analüüsi etapis sõnastasime juhendajaga uurimisprobleemi ning tutvusime teemakohase kirjandusega. Alustasime Põhikooli riikliku õppekava (2011) ja selle Lisa 7 ainevaldkonna „Tehnoloogia“ (2023) ja Lisa 8 ainevaldkonna „Võõrkeeled“ (2023) põhjalikuma tutvumisega, et leida kahe aine ühisosa. Kuna inglise keele õpetamist alustatakse kooliti erinevalt, otsustasime materjali luua kuuenda klassi õpilastele. Selleks ajaks peaks nende keeletase olema piisav, et lihtsamate tekstide ja ülesannetega iseseisvalt toimetada.

Lisaks õpitakse kuuendas klassis erinevaid kultuuriteemasid, mis kattub ka meie valitud teemaga. Põhikooli riikliku õppekava lisa 7 „Tehnoloogia“ ainevaldkonna käsitöö (2023) üheks õpitulemuseks on rahvuslike kujunduselementide teadmine ning nende kavandamine. Valdkonna üldpädevustes on veel välja toodud, et õpilane väärtustab nii Eesti kui teiste maade esemelise ja toidukultuuriga seotud traditsioone. Samas rõhutab lisa 8 „Võõrkeeled“ (2023), et õpilane teab õpitavate maade kultuuride põhijooni ja oskab neid väärtustada. Inglise keelt ja käsitööd lõimiv õppematerjal toetaks mõlema aine eesmärkide saavutamist. See aitaks õpilastel arendada käsitööalast ingliskeelset sõnavara, mõista käsitöö traditsioonide ja kultuuride seoseid erinevates riikides ning arendada kultuuriteadlikkust ja loovust, mis on Põhikooli riiklikku õppekava läbiva teema „Kultuuriline identiteet“ (2023) üks eesmärkidest. Leidsime, et erinevate piirkondade rahvariided on omanäolised ning seepärast otsustasime luua õppematerjal just erinevate rahvariide kohta.

II ja III etapp – kavandamine ja väljatöötamine

Kavandamise ja väljatöötamise etapp toimusid samaaegselt, kuna etapid olid omavahel tihedalt seotud. Kavandamise etapis sõnastasime õppematerjalidele eesmärgid, lähtudes LAK-õppe printsiipidest ning Põhikooli riikliku õppekava (2011) II kooliastme eesmärkidest. Meie eesmärk oli luua materjal, mis toetaks nii õpilaste aine- kui ka keelealaseid teadmisi, olles samal ajal informatiivne ja huvitav.

Otsustasime kokku luua viis omavahel sõltumatut digitaalset õppematerjali: kaks Eesti erinevate piirkondade kohta, kaks Eesti naaberriikide kohta ja üks inglise keelt kõneleva maa kohta. Eesti piirkondade valikul lähtusime nende eripäradest ja rahvariiete äratuntavusest, mistõttu valisime Kihnu ja Setomaa, naaberriikide (Läti ja Soome) puhul eelkõige kättesaadava info hulgast rahvarõivaste kohta. Lätist valisime Lielvārde ja Kuldīga piirkonnad ning Soomest Kuusamo piirkonna. Inglise keelt kõneleva maa valikul sai määravaks rahvarõivaste tuntus ja eristatavus. Seetõttu otsustasime Šotimaa kasuks.

Materjali kavandamisel ning koostamisel pöörasime tähelepanu sellele, et need võimaldaksid õpilaste aktiivset suhtlust, kasutades teemapõhist sõnavara ja keelelisi struktuure ning oma mõtete väljendamist, väärtustaksid kultuurilist konteksti ning arendaksid nii madalama kui kõrgema taseme mõtlemisoskusi. Lisaks jälgisime, et materjalid oleksid sisulised ja tähenduslikud, mitte mõeldud ainult keelestruktuuride harjutamiseks. Pidasime silmas veel, et oleks tagatud keeleline tugi (nt lausete algused, tundmatute sõnade tõlkimine), mis võimaldaks õppijatel ülesandeid iseseisvalt lahendada. Need kõik on LAK-õppe materjale luues tähtsad aspektid. Kuna loodud materjal on digitaalne, arvestasime ka digitaalse õppematerjali loomise põhimõtetega, näiteks kasutajasõbralikkuse, visuaalse selguse ja interaktiivsusega.

Materjalide koostamiseks otsisime internetist tekstilist infot väljavalitud maade piirkondade rahvarõivaste kohta ning kohandasime neid 6. klassi õpilastele sobivaks, kasutades tehisintellekti abi. Selleks andsime ette kindlad kriteeriumid, näiteks kohandada tekst A2 tasemele sobivaks, kasutada lihtsamat sõnavara ja lühemaid lauseid. Kohandatud tekstid vaatasime kriitilise pilguga üle, võrreldes neid originaaltekstidega ning kontrollides, et faktid oleksid tõesed ja oluline informatsioon säilinud. Samuti otsisime keeletasemele sobivaid videoid, et maad, piirkonda või kultuuri tutvustada. Seadsime eesmärgiks kasutada pilte, mis oleksid lastepäraseid ja õpilasi kõnetavad. Rahvarõivaid kujutavad pildid lõime tehisaru abil. Sisestasime tehisaru keskkonda rahvarõivastes inimeste pildid, mida palusime kohandada ja animeerida, et kasutada neid materjali tutvustavate tegelastena. Pildid pärinesid veebilehtedelt, kus tutvustati piirkondade rahvarõivaid ning kus piltide juurde olid lisatud ka kirjeldavad tekstid. Pilte genereerides võrdlesime loodud pilte pidevalt originaalfotode ja rõivakirjeldustega, et need võimalikud sarnased tuleksid. Samas pidasime silmas põhimõtet, et 6. klassi õpilased ei pea teadma kõiki rahvarõivaste detaile, vaid üldiseid tunnuseid (näiteks kas seelik on triibuline või ruuduline, kas mehed kannavad saapaid või kingi). Seepärast pidasime piisavaks, kui genereeritud pildid on suuremjaolt originaalfotodega sarnased.

Õpilastele suunatud õppematerjale täiendasid õpetaja juhendmaterjalid. Koostasime õpetajatele ülevaate materjali seosest LAK-õppe printsiipidega, kus tõime välja, kuidas need avalduvad konkreetsetes ülesannetes. Lisaks seadsime tunnile eesmärgid, kirjeldasime etappide kaupa tegevuskava ning lisasime juurde vastustelehe. Juhendmaterjali koostamisel pidasime oluliseks, et see oleks õpetajatele mugav kasutada, selgelt mõistetav ning piisavalt detailne, et võimaldada selle põhjal iseseisvalt tundi planeerida ja läbi viia. Samuti toetab juhendmaterjal õpetajat LAK-õppe põhimõtete teadlikul rakendamisel. Juhendmaterjal kirjeldab ka õpetaja rolli tunni eri etappides, sealhulgas suulise suhtluse suunamist ja õppijate toetamise viise. Õppematerjali luues jälgisime, et kõik viis oleksid ülesehituselt ning raskusastmelt sarnased, et hiljem saadud tulemusi ka omavahel analüüsida saaks.

IV etapp – rakendamine

Esmalt viisime läbi pilootuurimuse, mille eesmärk oli hinnata loodud õppematerjalide sobivust ja kasutatavust reaalses õpikeskkonnas. Ilmnes, et materjali maht oli üsna suur ja kõiki ülesandeid ei jõutud tunnis teha. Vaatasime loodud materjalid kriitilise pilguga üle ning tegime materjalides kohandusi. Kuna tagasisides oli välja toodud, et õpilaste tempo on erinev materjali täitmisel ja suulisi ülesandeid on seetõttu raskem teha, otsustasime, et tõstame suulised ülesanded materjalide lõppu, et õpilased saaksid paremini omas tempos harjutusi teha. Pärast muudatusi edastasime õppematerjalid e-posti teel õpetajatele, kes katsetasid ühte materjali oma klassiga. Õppematerjale katsetati 2026. aasta märtsi ja aprillikuu jooksul.

V etapp – hindamine

Hindamise etapi eesmärk oli koguda õpetajate ja õpilaste hinnanguid loodud õppematerjalile ning analüüsida, mil määral toetas materjal püstitatud eesmärkide saavutamist. Selleks, et loodud materjali hinnata ja analüüsida koostasime tagasisideküsimustikud õppematerjali kohta nii õpetajatele kui õpilastele, kus soovisime teada materjalide kasutatavust, arusaadavust ning nende vastavust eesmärkidele. Õpetajate tagasiside andis meile infot selle kohta, kuivõrd see vastab LAK-õppe printsiipidele, millised on õppematerjali nii vormistuslikud kui sisulised tugevused ja nõrkused. Lisaks uurisime õpetajatelt, milliseid konkreetseid aspekte nad õppematerjali juures muudaksid. Õpilaste tagasiside põhjal saime aimu, kui sisuliselt kergeks või raskeks õpilased õppematerjali pidasid ning milline ülesandetüüp või -tüübid neid antud materjalis toetasid või osutusid keerukaks

Valim

Valimi moodustamiseks kasutasime eesmärgipärast mugavusvalimit. Mugavusvalimisse kutsutakse osalema uuritavad, keda on uuringu tegijatel lihtne osalema saada osalejate

kättesaadavuse ja koostöövalmidusel (Beilmann & Rämmer, 2025). Käesolevas uuringus valisime osalevaid õpetajaid uurimuse eesmärgist ja olemasolevatest kontaktidest lähtuvalt. Valimi moodustamisel lähtusime kahest kriteeriumist. Esiteks, et uuringus osalev õpetaja õpetab inglise keelt ja/või tehnoloogiaõpetust 6. klassis. Teiseks, et õpetaja suudab tundi läbi viia inglise keeles. Osa õpetajatest said kutse uuringus osaleda e-posti teel, osa õpetajaid kaasasime olemasolevate kontaktide kaudu.

Õppematerjale katsetas ja andis hinnangu 9 õpetajat ja 140 6. klasside õpilast. Uuringus osalenud kahel õpetajal oli kaks 6. klassi rühma ning nad katsetasid materjale mõlema rühmaga. Üks õpetaja katsetas sama õppematerjali kahe erineva grupiga, andes omapoolse tagasiside ühe korra. Teine õpetaja katsetas mõlema grupiga erinevaid materjale, andes omapoolse tagasiside kaks korda ja erinevatele materjalidele.

Valdavalt osalesid uuringus inglise keele õpetajad. Üks õpetaja õpetas lisaks inglise keelele ka matemaatikat ning üks uuringus osaleja oli kunstiõpetaja. Materjale katsetanud õpetajate seas oli nii neid, kes on varem LAK-õppega kokku puutunud kui neid, kel puudus varasem kogemus.

Andmekogumine

Andmeid kogusime 2026. aasta märtsi- ja aprillikuu jooksul. Lähtuvalt uurimuse eesmärgist ja uurimisküsimustest, koostasime eraldi küsimustikud õpetajatele (Lisa 2.1) ja õpilastele (Lisa 2.2), mis sisaldasid viiepunktilisel Likerti skaalal põhinevaid väiteid, ühe või mitme sobiva vastuse valimist ja avatud vastustega küsimusi arvamuste ja ettepanekute kogumiseks. Küsimustikud koostasime Google Forms keskkonnas.

Õpetajate küsimustikus oli kolm taustainfot andvat küsimust, millele järgnesid 16 väidet õppematerjali kohta. Esimesed kaks väidet käsitlesid materjali visuaalset atraktiivsust ja ülesehituse loogilisust. Kolmas ja neljas väide olid suunatud materjali eesmärkide saavutatavuse ning LAK-õppe printsiipide vastavuse hindamisele. Väited viis kuni kaheksa keskendusid LAK-õppe põhimõtete rakendumisele praktikas: mõtlemisoskuste arendamisele, kultuuriteadlikkuse toetamisele, õpilaste aktiivsele keelekasutusele suunamisele ning piisava keeletoe pakkumisele uue sõnavara omandamisel. Väited 9 ja 10 käsitlesid materjali keelelist raskusastet ning teema esituse huvitavust ja arusaadavust 6. klassi õpilastele õpetajate arvates. Väited 11 - 13 keskendusid õpilaste aktiivse osalemise toetamisele ning digitaalsete elementide ja keskkonna rollile õppimise toetamisel, näiteks iseseisva õppimise soodustamisel. Viimased kolm väidet käsitlesid materjali kasutusmugavust õpetaja vaatenurgast, sealhulgas selle mõju õpetaja enesekindlusele LAK-õppe rakendamisel,

materjali kasutajasõbralikkust ning õpetaja juhendmaterjali selgust ja toetavust. Küsimustiku lõpus oli ka kolm avatud vastusega küsimust selle kohta, mis on materjali tugevused, milliseid soovitusi on anda materjali parenduseks ning mida nad sooviks veel lisada.

Õpilaste küsimustikuga soovisime teada saada, kui kerge/raske, huvitav ja õpetlik materjal nende jaoks oli ning millised ülesandetüübid olid õpilaste arust põnevad/igavad ja miks. Õpilaste küsimustik koosnes viiest Likerti skaalal esitatud väitest ja kahest avatud küsimusest, et soovi korral oma arvamust põhjendada. Likerti skaalal pidid õpilased hindama materjali üldist ja keelelist raskust, selle huvitavust ja õpetlikkust ning digitaalses keskkonnas õppimist. Väärtused sõnastasime vastavalt hinnatavale tulemusele. Õppematerjali raskuse ning keele ja sõnavara keerukuse hindamisel tähistas 1 väärtust „väga lihtne“ ja 5 „väga raske“. Õppematerjali huvitavuse ja digitaalses keskkonnas töötamise meeldivuse hindamisel tähistas 1 väärtust „ei olnud huvitav“ ja 5 „oli väga huvitav“. Õpetlikkuse hindamisel tähistas 1 väärtust „ei ole õpetlik“ ja 5 „väga õpetlik“.

Õpetajatel palusime katsetada ühte meie loodud õppematerjali. Õpetajad said valida kahe õppematerjali vahel, et suurendada võimalust iga materjali katsetamiseks. Katsetamiseks vajaliku info koondasime Google Drive'i ja saatsime õpetajatele meilile. Uuringus osalemine oli vabatahtlik. Kuna uuringus osalesid alaealised õpilased, palusime uuringus osalevatel õpetajatel teavitada lapsevanemaid enne tunni läbiviimist kirjalikul teel läbi kooli e-keskkonna (Stuudium, e-kool jne). Vanematele saadetud teavituskiri on esitatud käesoleva töö lisas (vt Lisa 2.3).

Andmekogumise protsessis järgisime rangelt teadustöö eetikanõudeid: vabatahtlikkus, konfidentsiaalsus ja privaatsus ning uuringus osalemisest teavitamine (Eetikaveeb, *s.a*). Kõik uurimuses osalejad olid informeeritud eelnevalt uurimistöö eesmärgist ning osalemise vabatahtlikkusest. Kogutud andmeid ei seostatud kindlate nimedega, et tagada vastanute anonüümsus. Andmeid säilitasime turvaliselt isiklikes arvutites, millele oli ligipääs ainult meil. Kogutud andmed kustutame peale magistritöö kaitsmist.

Andmeanalüüs

Magistritöö eesmärgist ja uurimisküsimustest lähtuvalt kasutasime peamiselt kvantitatiivset uurimisviisi, täiendades seda kvalitatiivsete elementidega. Kvantitatiivses analüüsis sisestasime õpetajate küsimustike vastused Microsoft Excelisse ning koostasime sagedustabelid, mis kajastasid vastajate hinnanguid Likerti skaala väidetele. Soovisime teada saada õppematerjali tugevused ja nõrkused seoses erinevate LAK-õppe printsiipide ning digiõppevara kasutamise kohta. Materjalid olid ülesehituselt sarnased, mis andis võimaluse

saada arvamus erinevate õppematerjalide kohta. Õpilaste vastuste puhul tõime välja vastanute protsendid erinevatele väidetele. Tulemuste tõlgendamisel lähtusime skaalajaotusest, kus väärtused 1 ja 2 tähistasid negatiivset hinnangut, 3 neutraalset ning 4 ja 5 positiivset hinnangut. Seejuures arvestasime, et õpilaste küsimustikus kasutasime erineva tähendusega skaalasid: õppematerjali raskuse ning keele ja sõnavara keerukuse hindamisel tähistas 1 väärtust „väga lihtne“ ja 5 „väga raske“, samas kui huvitavuse, digitaalses keskkonnas töötamise meeldivuse ja õpetlikkuse hindamisel tähistas 1 negatiivset ning 5 positiivset hinnangut. Vastavalt sellele tõlgendasime tulemusi iga küsimuse sisu arvestades.

Avatud vastuseid analüüsisime kvantitatiivse sisuanalüüsi abil, kasutades induktiivset lähenemist, et teada saada, mis on materjalide tugevused, korduvad probleemid ning milliseid konkreetseid ettepanekuid on parendamiseks. Vastuseid analüüsid koondasime kõige enam välja toodud märksõnad uurimisküsimuste kaupa. Nende abil saime materjali sisse viia vajalikke parandusi.

Tulemused

Magistritöö eesmärk oli koostada LAK-õppe printsiipidel põhinev õppematerjal käsitööõpetuse ja inglise keele lõimimiseks 6. klassis ja selgitada välja õpetajate ja õpilaste hinnang sellele. Uurimistöö käigus pöörasime tähelepanu nii LAK-õppe printsiipide vastavusele kui selle praktilisele rakendatavusele õppetöös. Kogutud andmete põhjal analüüsisime, mil määral toetub loodud materjal LAK-õppe printsiipidele ning kuidas hindavad seda nii õpetajad kui õpilased. Järgnevalt esitame uurimistulemused uurimisküsimuste kaupa.

Õpetajate hinnang õppematerjalile

Uuringus osales kokku üheksa õpetajat, kellest kaheksa kasutasid ühte õppematerjali ning andis sellele tagasisidet ning üks, kes kasutas kahte erinevat õppematerjali ning andis mõlemale tagasisidet. Kokku laekus kümme vastuselehte, millel põhinevad allpool toodud tulemused. Kolm esimest küsimust käsitlesid õpetajate tausta: millist õppeainet nad õpetavad, kas neil on varasemat kokkupuudet LAK-õppega ning millist õppematerjali nad hindasid. Vastanutest õpetab kaheksa õpetajat inglise keelt, kellest üks annab lisaks veel matemaatikat, ja üks õpetab kunstiõpetust. LAK-õpet oli varasemalt oma töös kasutanud neli õpetajat. Materjali *“Kihnu national clothing”* kasutas kaks õpetajat, *“Setomaa national clothing”* kaks

õpetajat, “*Latvian national clothing*” kolm õpetajat, “*Finnish national clothing*” üks õpetaja ning “*Scottish national clothing*” kaks õpetajat.

Järgnevad 16 väidet keskendusid õppematerjali ja õpetaja juhendmaterjali hindamisele. Väidetega nõusolekut hinnati viiepunktilisel Likerti skaalal, kus 5 tähistas “nõustun täielikult”, 4 “pigem nõustun”, 3 “nii ja naa”, 2 “pigem ei nõustu” ning 1 “ei nõustu üldse”. Tabel 1 annab ülevaate kõigile väidetele antud hinnangutest.

Tabel 1. Õpetajate hinnangud õppematerjalile (N= 10)

Väide	5	4	3	2	1
1. Materjal on visuaalselt atraktiivne	9	1	0	0	0
2. Materjal on loogiliselt üles ehitatud	4	6	0	0	0
3. Materjali eesmärgid on saavutatavad	4	3	2	1	0
4. Materjal vastab LAK-õppe printsiipidele (sisu ja keele samaaegne õpetamine)	8	2	0	0	0
5. Ülesanded arendavad mõtlemisioskust (võrdlemine, argumenteerimine)	4	5	1	0	0
6. Materjal toetab õpilaste kultuuriteadlikkuse arengut	4	6	0	0	0
7. Ülesanded suunavad õpilasi teema piires inglise keelt aktiivselt kasutama	7	3	0	0	0
8. Materjal pakub õpilastele piisavalt keelelist tuge uue sõnavara omandamiseks (nt illustratsioonid, sõnavara mängud)	4	4	2	0	0
9. Keeleline raskusaste on 6.klassi õpilasele sobiv	2	2	4	2	0
10. Teema on esitatud huvitaval ja arusaadaval viisil	5	4	1	0	0
11. Materjal toetab õpilaste aktiivset osalemist	6	3	1	0	0
12. Digitaalsed elemendid (videod, pildid) toetavad teemast aru saamist	7	3	0	0	0
13. Digitaalne keskkond soodustab õpilaste iseseisvat õppimist	5	5	0	0	0
14. Materjal suurendab enesekindlust LAK-õppe rakendamisel	5	4	1	0	0
15. Materjal on kasutajasõbralik	6	4	0	0	0
16. Õpetaja juhendmaterjal on arusaadav ja toetav	5	2	3	0	0

Märkused. Likerti skaala (5 – nõustun täielikult, 4 – pigem nõustun, 3 – nii ja naa, 2 – pigem ei nõustu, 1 – ei nõustu üldse)

Kõige kõrgemalt hinnati väidet “Materjal on visuaalselt atraktiivne”, mille puhul anti üheksal korral hinnang “nõustun täielikult” ning ühel korral “pigem nõustun”. Samuti hinnati kõrgelt neljandat, seitsmendat ja kaheteistkümnendat väidet, mille abil soovisime hinnangut materjali LAK-õppe printsiipidele vastavuse, inglise keele kasutamise ning digitaalsete elementide toetava rolli kohta. Väidet materjali vastavuse kohta LAK-õppe põhimõtetele hinnati kaheksal korral „nõustun täielikult“ ja kahel korral „pigem nõustun“. Väidetele, mis puudutasid inglise keele aktiivset kasutamist ja digitaalsete elementide toetavust, vastati

seitsmel korral „nõustun täielikult“ ning kolmel korral „pigem nõustun“. Kõigi kolme väite puhul anti madalamad hinnangud õpetajate poolt, kes varasemalt LAK-õpet kasutanud pole.

Kõige suurem varieeruvus vastustes esines väidete „Materjali eesmärgid on saavutatavad“ ja „Keeleline raskusaste on 6.klassi õpilasele sobiv“ puhul. Esimese väite osas väljendati nõustumist seitsmel korral, kolmel korral anti neutraalne hinnang („nii ja naa“) ning ühel juhul ei nõustunud. Teise väite puhul neli vastanut nõustusid, neli olid neutraalsed („nii ja naa“) ja kahel juhul ei olnud väitega nõus. Väitega nõustusid täielikult õpetajad, kes on varasemalt LAK-õppe meetodeid kasutanud.

Erinevate õppematerjalide hinnangute võrdlemisel ilmnes, et õpetajate vastused olid kõige ühtlasemad Setomaa ja Kihnu materjali puhul, kus sama materjali katsetanud õpetajad andsid vastavalt üheksale (väited 2, 5, 9, 11, 12, 13, 14, 15 ja 16) ja kaheksale (väited 1, 4, 7, 11, 12, 13, 14 ja 15) väitele sama hinnangu. Suurim erinevus vastustes ilmnes aga Kihnu materjali puhul, kus väite „Materjali eesmärgid on saavutatavad“ puhul üks õpetaja oli täiesti nõus, samas kui teine õpetaja pigem ei nõustunud.

Õpetajate soovitusel materjalile

Õpetajate tagasisideküsimustiku avatud küsimuste kaudu soovisime saada ülevaadet nende soovistest ja ettepanekutest materjali parendamiseks. Enamasti vastasid õpetajad nendele küsimustele kahe kuni nelja lausega, tuues esile peamised tähelepanekud ja kogemused. Kogutud andmete põhjal koondasime vastustest korduvad märksõnad ning analüüsisime, milliseid aspekte õpetajad oma tagasisides kõige sagedamini rõhutasid. Selle põhjal selgitasime välja materjalide olulisemad tugevused ning peamised parendusettepanekud.

Vastustest ilmnes, et materjali üheks olulisemaks tugevuseks pidasid õpetajad selle selget ja loogilist struktuuri, ühe õpetaja sõnusti oli

„Õpilaste jaoks oli struktuurilt lihtne. Materjal ei ole täidetud tiheda tekstiga. Teksti pole ülemäära. Head lühikesed tekstilõigud. Vaheldusrikkad ülesanded.“

Sarnaseid märksõnu toodi välja veel kolmel korral. Ülesanded olid õpetajate hinnangul järjestatud läbimõeldult, liikudes lihtsamatest keerukamate suunas, mis toetas õpilaste järkjärgulist arengut. Selline ülesehitus aitas õpetajatel nende hinnangul paremini jälgida õpilaste edenemist. Lisaks toodi neljal korral välja materjali visuaalne atraktiivsus, mis toetas õpilaste huvi ja tähelepanu püsimist. Materjali interaktiivsust peeti samuti tugevuseks, kus kolm vastanut õpetajat rõhutasid, et see võimaldas õpilastel oma vastuseid koheselt kontrollida ning nii mõneski õpilases tekitas see elevust ja motivatsiooni jätkata. Materjali tugevuseks peeti ülesannete mitmekesisust, mis õpetajate hinnangul lisas õppetegevusele

vaheldusrikkust. Seda nimetati neljal korral. Kahel korral mainiti, et teema oli huvitav ning ühe õpetaja tunnis pakkus õppematerjal ka hiljem võimalust lisaaruteluks.

Peamise kitsaskohana kirjeldati ülesannete suurt mahtu. Kolmel korral leiti, et ülesandeid on liiga palju ning neid tuleks kas vähendada või jaotada materjal kahe õppetunni peale. Samuti märgiti, et kindla vastuseformaadiga ülesannete juures oleks olnud vaja esitada näidisvastused, sest nii õpilastel kui õpetajatel tekkis seal raskusi õigete vastuste sisestamisega. Lisaks soovitati kolmel korral, et sõnavara pank võiks olla pidevalt kättesaadav ning materjal tuleks üle vaadata, et kõik keerulisemad sõnad oleksid lahti seletatud. Seitse õpetajat mainisid veel, et õppematerjal oli õpilaste jaoks keeruline. Šotimaa materjali juures soovitati videot vahetada, sest see polnud õpilastele piisavalt atraktiivne. Lisaks kirjutas üks õpetaja, et tegi materjaliga töötades jooksvaid muudatusi, jättes suulise osa ära. Põhjusena tõi ta välja, et õpilased ei soovi suulist osa ekraani ees teha ning samuti olid nad oma tööga erineval kaugusel. Kahel korral soovitati õppematerjal iseseisvaks tööks muuta, tehes seda kas klassis või kodus.

Lisaks uurisime, mida õpetajad veel sooviks lisada. Üks õpetaja soovitas kasutada mitte-genereeritud pildimaterjali.

“Sa aru, et piltide autorluse eest tasumine raskendab materjalide tegemist, ent kindlasti on ka vabavaralisi pilte paljudel teemadel. Kui küsisin tagasisidet me kooli tööõpetuseõpetaja käest, siis ta mainis, et rahvarõivad on suures plaanis õiged, ent oli ka valesid detaile.”

Samuti mainiti vajadust ülesannete diferentseerimise järele, sest ühe õpetaja arvates tekkis tema “kahe kuuendike klassiga /.../ ainult tunne, et osad keelelised elemendid olid veidi liialt lihtsad.” Lisaks soovitati materjali lõppu lisada käeline või praktiline tegevus, mis võimaldaks õppijatel õpitut praktiliselt rakendada ning looks selgema väljundi õppeprotsessile. Kahel korral leiti ka üksikuid kirjavigu ning tehti ettepanekuid nende parandamiseks.

Õpilaste hinnang õppematerjalile

Ankeetküsitlusele vastas 140 6. klassi õpilast. Esimese küsimusega selgitasime välja, millise piirkonna õppematerjali õpilased kasutasid. Materjali “*Kihnu national clothing*” kasutas 20 õpilast, “*Setomaa national clothing*” 25 õpilast, “*Latvian national clothing*” 33 õpilast, “*Finnish national clothing*” 13 õpilast ning “*Scottish national clothing*” 49 õpilast.

Järgnevad väited keskendusid õppematerjali tajutud raskusastmele: üldisele raskusele ning kasutatud sõnavara ja keele keerukusele. 57 (40,7%) õpilast hindas katsetatud materjali lihtsaks, samas kui 36 (25,7%) vastanut leidis, et materjal pakkus piisavalt väljakutset. Keeleliselt pidas 68 (48,5%) õpilast materjali kergeks, 47 (33,6%) õpilase jaoks polnud

materjal ei kerge ega raske ning 25 õpilasele (17,8%) olid materjalis kasutatud keel ja sõnavara rasked.

Järgnevalt hindasid õpilased õppematerjali huvitavust ning digitaalses keskkonnas õppimise kogemust. Õppematerjali huvitavuse hinnangud jagunesid järgnevalt: 42 (30%) õpilast pidas materjali huvitavaks, samas leidis 53 (37,9%) õpilast, et materjal polnud huvitav, 45 (32,1%) õpilast valisid vastuseks “nii ja naa”. 59 (42,1%) vastanut märkis, et neile meeldis digitaalses keskkonnas õppematerjaliga töötada, 29 (20,7%) vastanut oli aga vastupidisel arvamusel.

Väite „Hinda, kui õpetlik oli õppematerjal“ puhul leidis 64 (45,7%) õpilast, et materjal oli õpetlik, 30 (21,4%) vastanu jaoks ei olnud see õpetlik ning ülejäänud 46 (32,9%) õpilast valisid vastuseks “nii ja naa”.

Lisaks palusime õpilastel välja tuua, millised ülesandetüübid neile kõige rohkem ja kõige vähem meeldisid, paludes neil valida üks või mitu sobivat varianti. Valikute hulka kuulusid näiteks kaardil asukoha leidmine, õige/vale väited, lünkade täitmine, riituse kirjeldamine, sõna ja pildi ühendamine, oma mõtete kirjutamine ning paaris- ja rühmatöö. Mõlemale küsimusele lisasime võimaluse oma valikut soovi korral avatud vastuse vormis põhjendada, et saada täpsemat teavet õpilaste eelistuste ja nende põhjenduste kohta.

Kõige enam meeldinud ülesandetüübiks osutusid õige/vale väited, mida eelistas 68 (48,6%) õpilast. Sellele järgnesid kaardilt asukoha leidmine, mille valis 45 (32,1%) õpilast ning sõna ja pildi ühendamise ülesanded – 40 (28,6%) õpilast. Vastustest selgus, et peamise põhjusena toodi välja ülesannete lihtsus ja huvitavus. Mitmel juhul rõhutati ka võimalust kasutada Google Mapsi keskkonda ning tutvuda erinevate linnadega, mis muutis ülesanded õpilastele kaasahaaravamaks.

Kõige vähem meeldis õpilastele oma mõtete kirjutamise ülesanne, mille valis 55 (39,3%) õpilast. Järgnesid lünkade täitmise ülesanded, mida valis 47 (33,6%) õpilast ning riituse kirjeldamise ülesanded – 46 (32,9%) õpilast. Peamise põhjusena nimetati nende ülesannete keerukust ning vähest huvipakkuvust.

Arutelu

Magistritöö eesmärk oli koostada LAK-õppe printsiipidel põhinev õppematerjal käsitöö ja inglise keele lõimimiseks 6. klassis ja selgitada välja õpetajate ja õpilaste hinnang sellele. Järgnevalt arutleme tulemuste üle uurimisküsimuste kaupa.

Esimese uurimisküsimusega soovisime välja selgitada, milline on 6. klassi õpetajate hinnang loodud materjalile. Õpetajad hindasid materjale üldiselt positiivselt ning leidsid, et need vastasid suurel määral LAK-õppe põhimõtetele. Nende sõnul olid materjalides esindatud LAK-õppe põhikomponendid, sealhulgas 4C raamistik ja keelekolmnurga põhimõtted, mis on LAK-õppe alustaladeks (Coyle, 2006; Coyle *et al.*, 2010). Enamik õpetajaid leidis, et materjal toetas õpilaste mõtlemisoskuse arengut, kultuuritundlikkust ning aktiivset inglise keele kasutamist. See võib viidata sellele, et me ei keskendunud õppematerjale luues ainult ainealaste teadmiste edasiandmisele, vaid püüdsime leida võimalusi ka keele kasutamiseks tähenduslikes olukordades, mida peetakse kvaliteetse LAK-õppe õppematerjali olulisteks tunnusteks (Coyle, 2005; Coyle, *et al.*, 2010).

Materjalides pakutud keelelist tuge hinnati üldiselt piisavaks. Mehisto (2012) rõhutab, et piisav keeleline tugi on oluline õpilaste aktiivse osalemise toetamisel õppeprotsessis ning aitab suurendada õpilaste valmisolekut sihtkeelt kasutama. Seetõttu võib õpetajate positiivset hinnangut tõlgendada viitena sellele, et loodud materjalides kasutatud keelelised toed olid enamasti õpilastele sobivad. Veel peeti teemade käsitlust ning materjalide esitusviisi huvitavaks, mis näitab, et õppematerjalid toetasid õpilaste motivatsiooni ja kaasatust, mida rõhutavad ka mitmed uurijad (Döring, 2020; Erzhankeyzy, 2024; Smit & Finker, 2018). Kui võrrelda õpetajate arvamust keelelise toe kohta erinevates õppematerjalides, siis õpetajate arust pakkusid kõige vähem keelelist tuge Läti ja Setomaa materjalid. Need materjalid sisaldasid mitmeid uusi mõisteid, mistõttu ei pruukinud keeleline tugi osutada piisavaks.

Õpetajad hindasid positiivselt ka digitaalsete õppematerjalide ülesehitust ja kasutusmugavust. Kõigi vastanute arvates olid materjalid visuaalselt atraktiivsed, loogiliselt üles ehitatud, kasutajasõbralikud ja interaktiivsed. Need tulemused on kooskõlas digitaalse õppematerjali nõuetega, mille kohaselt toetavad selge struktuur ja interaktiivsus õpilaste aktiivset osalemist õppeprotsessis (Digitaalse õppevara kontseptsioon, 2015). Samuti leidsid õpetajad, et digitaalne materjal toetas õpilaste iseseisvust, mis seostub LAK-õppe eesmärgiga arendada õppija autonoomsust (Hansen & Gissel, 2017; Mehisto, 2012).

Samas ilmnes tulemustest ka mõningaid kitsaskohti. Õpetajate hinnangud materjalide eesmärkide saavutamisele varieerusid. Näiteks hindasid Kihnu materjali katsetanud õpetajad selle eesmärkide saavutamist erinevalt. Üks õpetajatest leidis, et eesmärgid olid saavutatavad, samas kui teise hinnangul ei olnud need täielikult saavutatavad. See võib tähendada, et materjalide tõhusus sõltub suurel määral konkreetsest õpikontekstist. Seda võivad mõjutada õpilaste keeletase, õpetaja varasem kogemus LAK-õppega või viis, kuidas materjali tunnis kasutati. Seda näitavad ka varasemad seisukohad, mille järgi LAK-õppe edukus sõltub õpetaja

pädevusest ja võimest materjali kohandada (Fielden Burns & Martínez Agudo, 2023; Ur, 2012). Seega ei taga materjali kvaliteet üksi selle edukat rakendamist, vaid oluline on ka õpetaja professionaalne kindlus.

Samuti selgus, et materjal polnud keeleliselt kõigi õpetajate hinnangul 6. klassi õpilastele ühtviisi sobiv. Kuna küsimustikus ei täpsustatud, kas keelt peeti liiga lihtsaks või liiga keeruliseks, ei ole võimalik üheselt määratleda, mida mitesobivus täpsemalt tähendas. Õpilaste vastustest ilmnas, et peaaegu pooltele neist tundus materjal keeleliselt lihtne ning ligikaudu kolmandiku hinnangul oli selle raskusaste keskmine. Lisakommentaare saamiseks saime pöörduda ka isiklikult mõne õpetaja poole. Ühe õpetaja hinnangul oli materjal tema inglise keele rühma jaoks keeruline, tuues välja, et tegemist on nõrga rühmaga, seega antud tulemus oli oodatav. Samas leidis teine õpetaja, et keelelised elemendid olid tema õpilastele liiga lihtsad. See võib tuleneda sellest, et koolis oli rohkem inglise keele tunde kui sätestab põhikooli riiklik õppekava (2011). Võib eeldada, et koolis, kus inglise keele tunde on rohkem, on õpilaste keeletase ka kõrgem. Antud väitest saab järeldada, et materjalide keeleline raskusaste ei vastanud ühtlaselt kõigi õpilaste vajadustele, vaid varieerus sõltuvalt õpirühmast. See võib viidata suuremale diferentseerimise vajadusele, et tagada sobiv keeleline tase kõigile õpilastele, mis on ka õppematerjali üheks eelduseks (Õppekirjandusele esitatavad nõuded..., 2016).

Lisaks tõid õpetajad välja, et koostatud juhendmaterjal ei olnud kõigile arusaadav ega toetanud õppetöö läbiviimist, mis võib mõjutada materjali efektiivset kasutamist klassiruumis. Kui vaadata tulemusi õppematerjalide kaupa, siis näiteks mõlemad Setomaa õppematerjali katsetanud õpetajad hindasid õpetajajuhendit toetavaks. Üllatav oli aga see, et kuigi üks Läti õppematerjali katsetanud õpetaja hindas seda arusaadavaks ja toetavaks, siis kaks ülejäänut jäid neutraalseks oma hinnangus. Selle parandamise kohta ettepanekuid ei tehtud. Sellest hoolimata võib üldiselt järeldada, et loodud õppematerjalid vastavad LAK-õppe põhimõtetele ning toetavad nii keelelist kui ka sisulist õppimist. Positiivse tulemusena tõid õpetajad esile ka selle, et antud õppematerjal tõstis õpetaja enesekindlust LAK-õppe kasutamisel.

Kui võrrelda LAK-õpet kasutanud ja mitte kasutanud õpetajate vastuseid, siis ilmneb, et varasema LAK-õppekogemusega õpetajad hindasid loodud materjale üldiselt positiivsemalt kui need, kellel vastav kokkupuude puudus. See muster tuleb välja peaaegu kõigis väidetes, välja arvatud esimeses, kus LAK-õpet kasutanud õpetajad hindasid materjali visuaalsust veidi madalamalt kui mitte varasemalt kasutanud õpetajad. Selline erinevus võib tuleneda sellest, et LAK-õppega varem kokku puutunud õpetajad omavad selgemat arusaama sellest, milliste põhimõtetele peaks kvaliteetne LAK-õppe materjal vastama. Seepärast oskavad nad paremini

märgata, mil määral materjal neid põhimõtteid toetab, kuid võivad olla kriitilisemad teatud aspektide, näiteks visuaalse lahenduse suhtes. Lisaks võib rolli mängida õpetajate enesekindlus materjali kasutamisel. Varasem kogemus LAK-õppega võib suurendada kindlustunnet selliste materjalide rakendamisel, mis omakorda mõjutab hinnanguid positiivses suunas. Seda kinnitab ka väide, et “materjal suurendab enesekindlust LAK-õppe rakendamisel, millele vastasid varasema kogemusega õpetajad positiivsemalt kui need, kellel varasem kogemus puudub.

Teise uurimisküsimusega soovisime välja selgitada, millised on õpetajate arvates materjali tugevused ning millised aspektid vajaksid veel täiendamist. Peamiste tugevustena toodi esile materjali selge ja loogiline ülesehitus, visuaalne atraktiivsus, kasutajasõbralikkus, interaktiivne digitaalne keskkond ning ülesannete mitmekülgsus, mis on olulised elemendid nii üleüldiselt, kui digitaalse õppematerjali juures spetsiifiliselt (Digitaalse õppevara kontseptsioon, 2015; Õppekirjandusele esitatavad nõuded..., 2016). Ülesannete mitmekülgsuse all peeti silmas nii erinevaid ülesandetüüpe kui ka nende raskusastet. Setomaa õppematerjali katsetanud õpetajad tõid seda esile positiivse aspektina, mis näitab, et materjal toetas erineva tasemega õppijate kaasatust.

Kui võrrelda erinevate materjalide struktuuri, siis peaaegu kõigi õppematerjalide ülesehitust hinnati positiivselt. Õpetajate esile toodud tugevused viitavad sellele, et materjali koostamisel on arvestatud õppijakeskse lähenemisega (Green, 2023; Mehisto, 2012; Õppekirjandusele esitatavad nõuded..., 2016). Üks Šotimaa materjali katsetanud õpetaja tõi veel välja, et teema pakkus õpilastele huvi ning andis võimaluse klassis lisaaruteluks Inglismaa ja Šotimaa kultuuriliste teemade üle. Samuti tekitas õpilastes eduelamust ning elevust kiire tagasiside saamine. See omakorda toetas iseseisvat õppimist ja enesekontrolli oskuste kujunemist, mis on olulised komponendid õppijate autonoomia arendamisel (Green, 2023; Mehisto, 2012).

Samas toodi välja, et materjal oli mahult kohati liiga suur. Peale pilootuuringut vähendasime ülesannete arvu, kuna tagasisides ilmnas, et õpilased ei jõudnud kõike tunnis lõpetada. Vähesel kogemusel tõttu sellise materjali kavandamisel ei arvestanud me siiski piisavalt ajakulu ja õpilaste töötempoga, mis on digitaalse õppematerjali juures tähtis aspekt (Dremljuga-Telk, 2012). Samas pakkus üks õpetajatest, et õppematerjali võiks kasutada mitme tunni jooksul, mis võimaldaks vältida kiirustamist ning annaks vajaduse korral rohkem aega ülesannete selgitamiseks kogu klassile. Selline lähenemine toetaks ka põhjalikumalt õppimist ja süvenemist, muutes õppeprotsessi tähenduslikumaks, mis on kooskõlas LAK-õppe 4C raamistikuga (Bentley, 2010).

Eraldi rõhutati, et tekstiloomes ülesanded olid õpilaste jaoks ajamahukad või keerukad. Liigne mahukus võib vähendada õpilaste motivatsiooni ja suunata nende tähelepanu sisuliselt mõistmiselt ülesannete lõpetamisele, mis on üks LAK-õppe väljakutseid (Nguyen *et al.*, 2023). Liigne maht võib omakorda takistada LAK-õppe eesmärkide saavutamist, kuna õppijatel ei jää piisavalt aega sisu ja keele lõimimiseks. Seega peaks materjalid kriitilise pilguga veelkord üle vaatama ja tegema kohandusi ülesannetes.

Mitu õpetajat tõid välja, et materjalides oleks võinud kogu aeg olla nähtav sõnavara pank. See näitab, et keeleline tugi ei olnud materjalides järjepidevalt tagatud. A2-taseme õppijate puhul on pidev keeleline tugi eriti oluline, kuna see võimaldab neil keskenduda sisu mõistmisele (Mehisto, 2012). Lisaks märkisid paar õpetajat, et keeleteo tase polnud kohati järjekindel ning kindla vastuse formaadiga ülesanded oleks võinud sisaldada vastusenäidiseid. Vastusenäidised aitavad õppijatel paremini mõista ülesande ootusi ning toetada iseseisvat õppimist (Coyle *et al.*, 2010).

Õppematerjali puhul märgiti, et pildimaterjalina võiks eelistada autentseid fotosid tehisintellekti poolt genereeritud piltidele. Meie eesmärk oli luua tehisaru abil visuaalselt atraktiivsed pildid, mis köidaksid õpilaste tähelepanu. Samuti polnud meie eesmärk käsitleda rahvarõivaid detailselt ega süvitsi. Kuna rahvarõivaste teema ei pruugi 6. klassile kõige atraktiivsem olla, oli meie jaoks tähtis, et materjalid annaksid ülevaatliku pildi ja väldiks tähelepanu hajumist digitaalses keskkonnas, millega tuleb digikeskkonnas arvestada (Dremljuga-Telk, 2012). Küll aga mõistame, et ebatäpse pildi kasutamine võib õpilase mällu jätta vale informatsiooni.

Kaks õpetajat pakkusid välja, et õppematerjali võiks kasutada koduse või iseseisva ülesandena, kuna õpilased töötasid erineva tempoga, mistõttu paaristöö ülesannetes tekkis ootamise või uue partneri otsimise vajadus. Sama märkisid teised lisakommentaare jaganud õpetajad. Kuigi õpilaste töökiirus varieerub, ei sobi antud õppematerjalid täielikult iseseisvaks õppimiseks, kuna LAK-õppes on oluline roll suhtlemisel (Coyle, 2005), mille puudumisel vähendaks materjali vastavust selle eesmärkidele.

Kolmanda uurimisküsimusega soovisime välja selgitada, milline on 6. klassi õpilaste hinnang loodud materjalile. LAK-õppe materjalide puhul on oluline arvestada, et need võivad olla õppijatele nii keeleliselt kui ka kognitiivselt nõudlikud, eriti olukorras, kus õpilaste võõrkeeleskus ei ole piisav õppesisu täielikuks mõistmiseks (Nguyen *et al.*, 2023; Mehisto, 2012). Samas rõhutatakse, et teemapõhine ja lõimitud keeleõpe võib suurendada õppijate motivatsiooni ning toetada keelelist arengut (Dale & Tanner, 2012).

Tulemused näitasid, et õpilastele loodud materjal üldiselt meeldis. Enamiku jaoks oli see jõukohane, sealhulgas keeleliselt ja sõnavaraliselt. See tähendab, et materjal oli üldiselt hästi tasakaalus ning ülesanded olid sobivad, võib-olla pisut liiga lihtsad, mida ka mõned õpetajad välja tõid. Samas leidis umbes viiendik õpilastest, et materjal oli kohati nii sisuliselt kui ka keeleliselt keeruline. Selle põhjuseks võib olla õpilaste erinev keeletaseme, mistõttu ei pruugi materjal olla kõigi jaoks ühtviisi lihtne või keeruline ning osadele õpilastele võis sõnavara osutada liiga keeruliseks. Vähese sihtkeelega kokkupuute korral võib õppijatel tekkida raskusi, kuna neil puudub piisav sõnavara aktiivselt osalemiseks (Caira, *et al.*, 2025). See omakorda raskendas tekstidest ja ülesannetest arusaamist, mis näitab, et materjal ei arvestanud täielikult õpilaste tasemetega. See osutab puudujääkidele kohanduses erineva keeletasemega õppijatele, mis on kvaliteetse õppematerjali oluline tunnus (Õppekirjandusele esitatavad nõuded..., 2016). Rohkemate selgituste vajadust märkisid ka õpetajad.

Siinkohal saab mõelda materjali diferentseerimisele ja teha rohkem erineva tasemega ülesandeid, et oleks eduelamusi nõrgematel õpilastel ja samas ka piisavat väljakutset kiirematele ja tugevamatele õpilastele. Samuti võiks pakkuda rohkem tuge nõrgematele õpilastele, näiteks koostada igal leheküljel kasutatav sõnavarapank, et vajalik sõnavara oleks õpilastele pidevalt nähtav ja hõlpsasti kasutatav. Sellise toe vajadust rõhutavad ka Coyle jt (2010) oma keelekolmnurga mudelis.

Kolmandik õppematerjali katsetanud õpilastest pidas seda pigem mittehuvitavaks. Vähene huvi materjali vastu võib viidata sellele, et rahvarõivaste teema ei kõneta 6. klasse üldiselt. Samuti ei saa välistada, et huvi puudumine on seotud sooliste erinevustega, kus poiste jaoks võib antud teema tunduda vähem kõitev või igav. Samas tõsteti esile materjali digitaalsust, kus ainult viiendik vastanutele ei pakkunud digitaalses keskkonnas õppimine huvi. Digitaalse õppematerjali huvitavus võib olla seotud sellega, et arvutite või tahvelarvutite kasutamine ei pruugi õpilaste igapäevases õppetöös olla väga sagedane, mistõttu pakub selline vaheldus neile rohkem huvi ja elevust. See on ka üks digitaalse õppematerjali kvaliteedi aspekte, kui loodud õppematerjal on õpilast motiveeriv (Hansen & Gissel, 2017).

Pea pooled vastanutest märkisid, et materjal oli nende jaoks õpetlik ning võimaldas omandada uut teavet. See näitab, et enamik õppis midagi uut, isegi kui materjal oli neile keeruline. Samuti kinnitab see, et materjali sisu polnud ainult arusaadav, vaid ka sisuliselt väärtuslik ja tähenduslik, mis on oluline aspekt LAK-õppe õppematerjalide puhul (Mehisto, 2012).

Lisaks küsisime õpilastelt nende lemmikute ja mitte meeldivate ülesandetüüpide kohta. Lemmikülesandetüüpide puhul toodi välja, et need meeldisid õpilastele nende lihtsuse,

huvitavuse ja vähese kirjutamisvajaduse pärast. Õpilaste eelistused viitavad sellele, et madalama keelelise koormusega ja visuaalselt toetatud ülesanded võimaldavad keskenduda sisule, mitte keelelisele vormistusele. Samuti kinnitavad need LAK-õppe põhimõtet, mille kohaselt tuleb õppetegevus kohandada nii, et keeleline raskus ei hakkaks takistama ainealast õppimist (Ioannou-Georgiou & Pavlou, 2011; Mehisto, 2012).

Vähem meeldinud ülesannet valikut põhjendati sellega, et need olid igavad ning rasked. Õpilastele võib tunduda, et need vajavad liigset pingutamist. Ka lünkade täitmise harjutustes oli õpilaste jaoks palju uusi sõnu, mistõttu ei pidanud õpilased neid meeldivateks. Ülesanded, mis nõudsid suulist suhtlust (nt riietuse kirjeldamisel) olid seotud õpilaste omavahelise halva koostöö, võõra sõnavara ning sõnade hääldamisega seotud raskustega. See võib tähendada, et õpilastel on lihtsam mõista õpitut kui seda ise kasutada. Samuti võib see olla tingitud sellest, et õpilane ei tunne ennast inglise keeles väljendades mugavalt, mis on ka üheks LAK-õppe väljakutseks (Fielden Burnsi & Martínez Agudo, 2023).

Töö piirangud ja praktiline väärtus

Käesoleva magistritööl on mitmeid piiranguid, mida tuleb tulemuste tõlgendamisel arvesse võtta. Esiteks oli uuringu valim suhteliselt väike, mistõttu ei ole võimalik tulemusi laiemale õpetajaskonnale üldistada. Samuti ei viinud me ise tunde läbi, mistõttu võis materjalide rakendamine ning tundide ülesehitus ja rõhuasetus õpetajati erineda. See omakorda võis mõjutada nii õpilaste kui õpetajate hinnanguid materjalile. Lisaks kasutasime andmekogumismeetodina küsimustikku, mis küll võimaldas koguda kiiret tagasisidet, kuid ei pruukinud anda piisavalt põhjalikku infot. Intervjuude läbiviimine oleks andnud meile detailsemaid selgitusi, võimaldanud täpsustada vastuseid ning koguda põhjalikumaid ettepanekuid materjalide parendamiseks.

Töö praktiliseks väärtuseks on loodud materjalid, mis on mõeldud kasutamiseks laiemale õpetajaskonnale. Materjalid on kättesaadavad e-koolikoti keskkonnas ning vabalt kasutatavad kõigile huvilistele. Samuti saime väärtusliku praktilise kogemuse LAK-õppe printsiipidel digitaalse õppematerjali loomisel, sealhulgas ülesannete struktureerimisel ja õppijate vajadustega arvestamisel. Materjali koostamine aitas meil paremini mõista, kuidas lõimida aine- ja keeleõpet nii, et samaaegselt oleksid toetatud nii sisulised kui keelelised eesmärgid. Lisaks võimaldas koostamis- ja katsetamisprotsess süvendada meie teadmisi LAK-õppe metoodikast. See kogemus toetab meie edasist arengut ning loob aluse sarnaste materjalide edasiarendamiseks tulevikus.

Tänusõnad

Me täname kõiki õpetajaid ja õpilasi, kes osalesid õppematerjalide katsetamises ning andsid väärtuslikku tagasisidet materjalide arendamiseks. Eriline tänu kuulub meie juhendajale, kelle pidev toetus, nõuanded ja tagasiside ning motiveeriv suhtumine aitasid meil magistritöö edukalt lõpule viia. Oleme tänulikud ka oma lähedastele toetuse ja motiveerimise eest kogu õpingute jooksul.

Autorsuse kinnitus

Magistritööd koostades jagasime töömahu võrdselt. Töö praktilises osas koostasime kumbki kaks materjali eraldi ja ühe ühiselt. Magistritöö koostasime Microsoft Word keskkonnas, kus saime tööd koos samaaegselt kirjutada ja jooksvalt kokku leppida, milliseid osi kumbki kirjutab. Olime omavahel pidevas suhtluses ja saime ka füüsiliselt kokku.

Kinnitame, et oleme koostanud ise käesoleva lõputöö ning toonud korrektselt välja teiste autorite ja toetajate panuse. Lõputöö kirjutamisel kasutasime tehisintellekti abi vaid keelelise väljenduse ja struktuuri selguse parandamiseks. Kogu sisu oleme ise üle vaadanud ja toimetanud. Töö on koostatud lähtudes Tartu Ülikooli Haridusteaduste instituudi lõputöö nõuetest ning on kooskõlas heade akadeemiliste tavadega.

Paula Triinu Laiuste /allkirjastatud digitaalselt/

Eliise Tominga /allkirjastatud digitaalselt/

Kasutatud kirjandus

- Ainevaldkond “Tehnoloogia”. Põhikooli riiklik õppekava. Lisa 7 (2023). *Riigi Teataja I*, 08.03.2023, 1
https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/1080/3202/3005/18m_pohi_lisa7.pdf#
- Ainevaldkond “Võõrkeeled”. Põhikooli riiklik õppekava. Lisa 8 (2023). *Riigi Teataja I*, 08.03.2023, 1
https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/1231/2202/5006/18m_pohi_lisa8.pdf#
- Al-Shehri, A. H. A., & Dabbagh, M. A. (2021). Effectiveness of incorporation traditional costumes into educational curriculum to enhance students’ awareness of their heritage. *Open Journal of Social Sciences*, 9(6), 14-24.
- Anderson, L. W. & Krathwohl, D. R. (2001). A taxonomy for learning, teaching, and assessing: a revision of Bloom's taxonomy of educational objectives. Longman
- Banegas, D. L., & Mearns, T. (2023). The Language Quadriptych in content and language integrated learning: findings from a collaborative action research study. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 1–16.
<https://doi.org/10.1080/01434632.2023.2281393>
- Beilmann, M., & Rämmer, A. (2025). *Sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogia õpibaas. Valimi moodustamine*. <https://samm.ut.ee/valimi-moodustamine/>
- Bentley, K. (2010). *The TKT. Teaching Knowledge Test. Course CLIL Module. Content and Language Integrated Learning*. Cambridge University Press.
- Byram, M. (1997). ‘Cultural awareness’ as vocabulary learning. *Language Learning Journal*, 16(1), 51-57, DOI: 10.1080/09571739785200291
- C4C – CLIL for Children. (2018). *Teacher’s Guide on CLIL Methodology in Primary Schools – Volume I*. Erasmus+. https://enseigner-en-langues-1d.web.ac-grenoble.fr/sites/default/files/Media/document/guide_addressed_to_teachers_vol01.pdf
- Caira, T., Declerck, M. & Struys, E. (2025). Language-mixing in Content and Language Integrated Learning: benefit or burden? An auditory recall perspective. *Frontiers in Education*, 9. <https://doi.org/10.3389/educ.2024.1520791>
- Cimermanová, I. (2020, 22-23 mai). *On developing materials for CLIL*. [suuline ettekanne] Society. Integration. Education. Proceedings of the International Scientific Conference, I, Rēzekne, Lāti.

- <https://journals.rta.lv/index.php/SIE/article/view/4809/4447>
- Coyle, D. (2005). *CLIL. Planning Tools for Teachers*. University of Nottingham.
https://clilrb.ucoz.ru/_ld/0/29_CLILPlanningToo.pdf
- Coyle, D. (2006). Content and Language Integrated Learning: Motivating Learners and Teachers. *Scottish Language Review*, 13, 32-38.
<https://blocs.xtec.cat/clilpratiques1/files/2008/11/slrc Doyle.pdf>
- Coyle, D., P. Hood, & D. Marsh. (2010). *CLIL: Content and Language Integrated Learning*. Cambridge University Press.
- Dale, L., & Tanner, R. (2012). *CLIL activities. A resource for subject and language teachers*. Cambridge University Press.
- Digitaaalse õppevara kontseptsioon. (2015).
https://digioppevara.files.wordpress.com/2018/02/digitoppevara_kontseptsioon2015.pdf
- Dvorjaninova, A., & Alas, E. (2018). Implementing Content and Language Integrated Learning (CLIL) in Estonia: Subject and Language Teacher Perspective. *Eesti Rakenduslingvistika Ühingu aastaraamat 2018*. doi:10.5128/ERYa 14.03
- Dremljuga-Telk, M. (toim.). (2012). *Juhend kvaliteetse õpiobjekti loomiseks*. Eesti Infotehnoloogia Sihtasutus.
- Döring, V. (2020). Student Voices on CLIL: Suggestions for Improving Compulsory CLIL Education in Austrian Technical Colleges (HTL). *CELT Matters*, 4. https://anglistik.univie.ac.at/fileadmin/user_upload/i_anglistik/Department/CELT/C/ELT_Matters/CeltMatters_Doering__2020__4_01_.pdf
- Easterday, M. W., Rees Lewis, D. G., & Gerber, E. M. (2017). The logic of design research. *Learning: Research and Practice*, 4(2), 131–160.
<https://doi.org/10.1080/23735082.2017.1286367>
- Eetikaveeb. (s.a.). Teadustöö tegemine. <https://eetika.ee/et/sisu/2teadustoo-tegemine>
- Erzhankyzy, A. D. (2024, 10-11 detsember). *Benefits of CLIL modern education*. [suuline ettekanne]. XVI international scientific conference, Pariis, Prantsusmaa.
<https://doi.org/10.5281/zenodo.14536783>
- Fernández Suárez, M. (2016). *Teaching Arts and Crafts with a CLIL approach* (Master's thesis, University of Oviedo).
https://digibuo.uniovi.es/dspace/bitstream/handle/10651/34747/TFM_Fern%C3%A1ndez%20Su%C3%A1rez%20Mar%C3%ADa%20201.pdf?sequence=4&isAllowed=y

- Fielden Burns, L. V., & Martínez Agudo, J. de D. (2023). CLIL realities through the lens of English and content teachers. *The Electronic Journal for English as a Second Language*, 26(4). <https://doi.org/10.55593/ej.26104a10>
- Fitria, T. N. (2022). Using authentic material and created material (teacher-made) for English Language Teaching (ELT): Benefits and limitations. *JADEs Journal of Academia in English Education*, 3(2), 117-140.
- Green, B. (2023). Five Design Principles for Language Learning Materials Development. *ORTESOL Journal*, 40, 4-20. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1402220.pdf>
- Hansen, T. I, & Gissel, S. T. (2017). Quality of learning materials. *IARTEM e-Journal*, 9(1), 122-141. <https://doi.org/10.21344/iartem.v9i1.601>
- Harrop, E. (2012). Content and Language Integrated Learning (CLIL): Limitations and possibilities. *Encuentro*, 21, 57-70. <https://eric.ed.gov/?id=ED539731>
- Ioannou-Georgiou, S., & Pavlou, P. (Eds.). (2011). Guidelines for CLIL Implementation in Primary and Pre-primary Education. <https://netboardme-cf1.s3.amazonaws.com/published/66902/files/ec4bcf471d78b0ba9e82dc0b0ccf7fdb.pdf#page=21>
- Kaldur, K., Pertsjonok, N., Mäe, K., Adamson, A.-K., Khrapunenko, M., Jurkov, K., & Kivistik, K. (2021). *Uussisserändajast lapse kohanemine Eesti üldhariduskoolis: olukord, tugisüsteem ja valmisolek mitmekultuuriliseks õpikeskkonnaks*. Balti Uuringute Instituut. DOI: 10.23657/IBS.2021.8
- Kiely, R. (2011). CLIL – History and background. In S. Ioannou-Georgiou & P. Pavlou (Eds.), *Guidelines for CLIL Implementation in Primary and Pre-primary Education* (pp. 21-33). European Commission. https://arbeitsplattform.bildung.hessen.de/fach/bilingual/Magazin/mat_aufsaetze/clilimplementation.pdf
- Lancaster, N. K. (2016). Stakeholder Perspectives on CLIL in a Monolingual Context. *English Language Teaching*, 9(2), 148-177. DOI: 148-177. 10.5539/elt.v9n2p148
- Lasky, J. (2026). *ADDIE model*. Salem Press Encyclopedia. <https://research-ebsco-com.ezproxy.utlib.ut.ee/c/qlurcm/viewer/html/pkqo72cfvj?auth-callid=d868061e-c07e-4a5e-8eb5-1451a52137a2>
- Lo, A. W. T. (2024). Unlocking CLIL success: exploring the interplay between students' self-regulation levels, linguistic challenges and learning outcomes in Hong Kong secondary education. *Language and Education*, 39(2), 433-451. <https://doi.org/10.1080/09500782.2024.2314135>

- Mehisto, P., & Asser, H. (2007). Stakeholder perspectives: CLIL programme management in Estonia. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 10(5), 683-701. DOI: <https://doi.org/10.2167/beb466.0>
- Mehisto, P. (2012). Criteria for producing CLIL learning material. *Encuentro 21*, pp. 15-33. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED539729.pdf>
- Morton, T. (2020). Cognitive Discourse Functions: A Bridge between Content, Literacy and Language for Teaching and Assessment in CLIL. *CLIL Journal of Innovation and Research in Plurilingual and Pluricultural Education*, 3(1), 7-17. <https://doi.org/10.5565/rev/clil.33>
- Naddeo, M. (2019). ESP@school: CLIL Art. *International Journal of Language Studies*, 13(4), 73-86. <https://research-ebsco-com.ezproxy.utlib.ut.ee/c/qlurcm/viewer/pdf/mra6q2ffdf>
- Nguyen, P. B. T., Sercu, L., & Yen Phuong, H. (2023). Vietnamese Students' Voices on the Strengths and Weaknesses of a Newly Formed CLIL Program in a Regional Public University. *International Journal of Instruction*, 16(3), 877-896. <https://doi.org/10.29333/iji.2023.16347a>
- Põhikooli riiklik õppekava (2011). *Riigi Teataja I 14.01.2014, 1* <https://www.riigiteataja.ee/akt/123122025006?leiaKehtiv>
- Samsonova, E., Ljalikova, A., & Meristo, M. (2023). Factors Facilitating and Hindering Deep-Level Collaboration Between Subject and Language Teachers in the Estonian CLIL Context. *Philologia Estonica Tallinnensis*, 8, 154-176. <https://doi.org/10.22601/PET.2023.08.06>
- Smit, U., & Finker, T. (2018). CLIL in Austrian technical colleges (HTL): An analysis of classroom practices based on systematic video-based lesson observations. In M. Dannerer & P. Mauser (Eds.) *Fomen der Mehrsprachigkeit in sekundären und tertiären Bildungskontexten: Verwendung, Rolle und Wahrnehmung von Sprachen und Varietäten* (pp. 229-246). Stauffenburg. https://www.researchgate.net/publication/326775108_CLIL_in_Austrian_technical_colleges_HTL_An_analysis_of_classroom_practices_based_on_systematic_video-based_lesson_observations
- Stavrou, E. P. (2015). Determining the Cultural Identity of a Child through Folk Literature. *American Journal of Educational Research*, 3(4), 527-534 DOI:10.12691/education-3-4-20

Tomlinson, B. (2010). Principles of effective materials development. In N. Harwood (Ed.), *English Language Materials: Theory and Practice* (pp. 81-108). Cambridge University Press.

Ur, P. (2012). *A Course in English Language Teaching*. Cambridge University Press.

Õppekava läbivad teemad. Põhikooli riiklik õppekava. Lisa 14. (2023) *Riigi Teataja I*, 08.03.2023, 1

https://www.riigiteataja.ee/akt/1080/3202/3005/18m_pohi_lisa14.pdf#

Õppekirjandusele esitatavad nõuded, õppekirjanduseretsendeerimisele ja retsensentidele esitatavad miinimumnõuded ning riigi poolt tagatava minimaalse õppekirjanduse liigid klassiti ja õppeaineti. (2016). *Riigi Teataja I*, 29.03.2016, 1.
<https://www.riigiteataja.ee/akt/129032016001>

Lisa 1. Materjalid

1.1 Kuvatõmmis “Kihnu national clothing” materjalist

Kihnu's children

Hello! My name is Virve and this is Rasmus. Today we will talk about our national clothing.

We live on the Kihnu Island. It's in southwestern Estonia, only an hour away by boat from Pärnu.

We have unique culture and our traditions are a bit different from other Estonian traditions.

Also, our national clothes are unique in their own way. Come join us! Let's find more about our clothes.

2. Look at the video. Decide if the sentences are true or false.

[Link to video](#)

4000 people live on the island.

☐ Õige ☐ Vale

[Answer](#)

Women there rule everything.

☐ Õige ☐ Vale

[Answer](#)

Men in Kihnu go hunting most of their time.

☐ Õige ☐ Vale

[Answer](#)

Women in Kihnu wear national clothes every day.

☐ Õige ☐ Vale

[Answer](#)

Kihnu traditions are part of the UNESCO Cultural Heritage list.

☐ Õige ☐ Vale

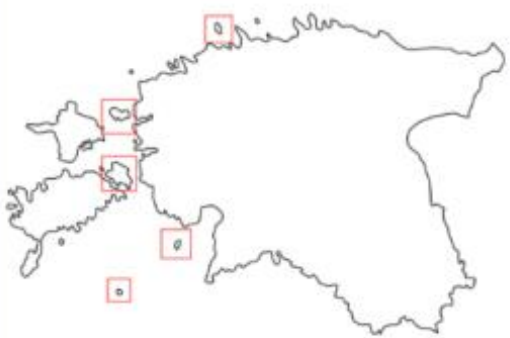
[Answer](#)

Kihnu wedding traditions are 500 years old.

☐ Õige ☐ Vale

[Answer](#)

Where is Kihnu? Find and mark it on the map.

Be ready to tell the class where Kihnu is.

You can start your sentences like this:

- Kihnu is in the... (north / south / west / south-east / south-west).
- It is close to...
- It is far from...

- Why is Kihnu culture important?
- What surprised you in the video?
- What is different from your life?

Be ready to answer the questions in class. You can start your sentences like this:

- I agree because...
- I think it is true because...
- In my opinion...

Link materjalile: <https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/8aed849e-7053-4be6-8dba-87f26a05f7fb#57464a5b-0645-4f63-a3d3-0f8de3a0b302-Kihnu-national-clothing>

1.2 Kuvatõmmis “Latvian national clothing” materjalist

Before looking at my clothes, let's translate some words together.

Match the words

Let's see what I am wearing. Pay attention to the words in bold.

1. Fill in the gaps with correct words. Some words will be extra.

I am wearing traditional clothing from the Lielvārde area in Vidzeme, Latvia.

I am wearing a long _____ shirt. The shirt goes to the middle of my _____ . It can be made in two ways. Sometimes it is made from two _____ of fabric, sometimes it is made from one long piece of fabric. I close my shirt with a small silver or bronze _____ called a sakta. The brooch has small colourful glass stones.

Over the shirt, I wear a skirt. My skirt is red and black with a _____. The skirt has a _____ attached to it. It is similar to a vest that Estonians wear, but it matches my skirt. I also wear a _____ belt. People believe the patterns have special meanings and protects you from evil. One end of the belt is _____ .

I wear a white wool shawl on my shoulders. The shawl has a few thin red stripes. On my legs, I wear white _____ that go up to my knees. I tie them with woven bands below the knee. On my feet, I wear black shoes that are fastened with _____ or a buckle.

As I am unmarried, I wear a red crown called a vairags. It is decorated with small _____. If I get married, I will wear a white _____ with colourful embroidery. The front part of the cap is folded down on my forehead.

separate pieces
bodice
knitted socks
cotton cap
brooch
linen
colourful beads
checked pattern
linen cap
thigh
braided
a cord
striped
collar
handwoven

Kontrolla

2. Look at Aada's clothing. Drag each clothing item to the correct category.

Drag the words to the correct place.

On the head	On the body	Accessories
Bodice	Sakta	Belt
Vainags	Shawl	Woven bands
	Skirt	White cap
	Shirt	Buckle

Kontrolla

Link materjalile: <https://e-koolikott.ee/en/oppematerjal/19eb2238-ef6d-4384-a4ed-3d7f55a68eb7#1d0d1ab0-487c-4b1a-827c-7b5bc1855abe-Latvian-national-clothing>

1.3 Kuvatõmmis “Finnish national clothing” materjalist

1. Look at the picture of Kihnu and Kuusamo national clothings. What are the similarities? What are the differences? Write at least 5 similarities and differences.

Think about colours, materials, patterns, headwear, shoes, decoration (belt, brooches embroidery).

You can start your sentences like this:

- One similarity is that both have....
- An Estonian women and a Finnish women are both wearing....
- A Finnish man is wearing,... but an Estonian boy

Some examples:

An Estonian girl and a Finnish women both have white wool socks.

A Finnish man is wearing long trousers, but an Estonian boy is wearing short trousers.

Kontrolli

Now discuss with your partner, what similarities and differences you noticed.

Link materjalile: <https://e-koolikott.ee/en/oppematerjal/574ef3a1-c803-4fc4-b5f5-34f637aef14#966f7e1d-c4ef-43cf-b654-d8d09a3de0b4-Finnish-national-clothing>

1.4 Kuvatõmmis “Scottish national clothing” materjalist

It's my turn. Let me tell you about my clothes.

Read the text and pay attention to the words in bold.

I am wearing traditional Scottish clothes. In Scotland, men have worn these clothes for many years.

The most important part of my outfit is the **kilt**. It is a skirt-like garment for men. It is usually **knee-length** and made of **wool** with a **tartan pattern**. In the past, kilts were made from a large piece of cloth. Underneath the kilt, we don't wear underwear.

I am wearing a red tartan kilt. I am also wearing a white shirt, a black jacket, and a blue **bow tie**. On my shoulder, I have a piece of cloth called a plaid.

In front of my kilt, I have a small bag called a **sporran**. People used it because kilts do not have **pockets**.

I am wearing **long socks** and **black shoes**. These clothes are traditional and are often worn at special events, like weddings or festivals.

1. Match word and picture.

LONG SOCKS	KILT	POCKET	WOOL	SPORRAN
BLACK SHOES	TARTAN PATTERN	BOW TIE	KNEE-LENGTH	

Submit

2. Read a text and answer the questions.

Iris is making Scottish kilts. For each kilt, she needs 2 metres of fabric and 0.5 metres of ribbon. She wants to make 10 kilts.

How many metres of fabric does she need in total?

Submit

How many metres of ribbon does she need in total?

Submit

If fabric costs €3 per metre and ribbon costs €2 per metre, what is the total cost of the materials?

Submit

Link materjalile: <https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/efe227c4-d252-4857-ba85-a87debd8e22e#d5101cd2-587e-48ee-bdb7-11a55404ad38-Scottish-traditional-clothing>

1.5 Kuvatõmmis “Setomaa national clothing” materjalist

Choose one person - Mari, Riina or Jüri. Write 5 sentences about them. Then read your sentences to your partner and let them guess the answer.

You can go back to the pictures to help you.

You can talk about size, colour, etc.

Example:

I wear a narrow belt over my shirt.

Kontrolli

Choose one person - Mari, Riina or Jüri. Write 5 sentences about them. Then read your sentences to your partner and let them guess the answer.

You can go back to the pictures to help you.

You can talk about size, colour, etc.

Example:

I wear a narrow belt over my shirt.

Kontrolli

Link materjalile: <https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/9aa0ac00-a02f-4a2f-a15f-12953626eb5a#a2737cc4-8063-4863-8dc4-b637d5ba4b57-Setomaa-traditional-clothing>

Lisa 2. Küsimustikud

2.1 Õpetajate küsimustik

Tere!

Oleme Eliise Tominga ja Paula Triinu Laiuste Tartu Ülikooli klassiõpetaja eriala 5. kursuse tudengid ning meie magistritöö teemaks on "Lõimitud aine- ja keeleõppe printsiipidel põhinev õppematerjal käsitööõpetuse ja inglise keele lõimimiseks 6. klassis".

Oleme tänulikud, et olete meie õppematerjali proovinud ning palume nüüd sellele tagasisidet.

Tegemist on küsimustikuga, mis koosneb nii valikvastustega kui ka avatud vastusega küsimustest ning võtab aega umbes 15 minutit. Antud küsimustikust saadud vastuseid kasutame anonüümselt ainult selle magistritöö raames ning kogutud andmeid säilitame kuni magistritöö kaitsmiseni.

Aitäh vastamast!

Eliise Tominga ja Paula Triinu Laiuste

1. Mis õppeainet te õpetate?
2. Kas olete varem LAK-õpet kasutanud?
Jah/Ei
3. Millist õppematerjali hindasite?
Kihnu/Soome/Läti/Setomaa/Šotimaa
4. Palun märkige, mil määral nõustute järgmiste väidetega:

	5 – nõustun täielikult	4 – pigem nõustun	3 – nii ja naa	2 – pigem ei nõustu	1 – ei nõustu üldse
1. Materjal on visuaalselt atraktiivne					
2. Materjal on loogiliselt üles ehitatud					
3. Materjali eesmärgid on saavutatavad					
4. Materjal vastab LAK-õppe printsiipidele (sisu ja keele samaaegne õpetamine)					
5. Ülesanded arendavad mõtlemisioskust (võrdlemine, argumenteerimine)					
6. Materjal toetab õpilaste kultuuriteadlikkuse arengut					
7. Ülesanded suunavad õpilasi teema piires inglise keelt aktiivselt kasutama					

8. Materjal pakub õpilastele piisavalt keelelist tuge uue sõnavara omandamiseks (nt illustratsioonid, sõnavara mängud)					
9. Keeleline raskusaste on 6.klassi õpilasele sobiv					
10. Teema on esitatud huvitaval ja arusaadaval viisil					
11. Materjal toetab õpilaste aktiivset osalemist					
12. Digitaalsed elemendid (videod, pildid) toetavad teemast aru saamist					
13. Digitaalne keskkond soodustab õpilaste iseseisvat õppimist					
14. Materjal suurendab enesekindlust LAK-õppe rakendamisel					
15. Materjal on kasutajasõbralik					
16. Õpetaja juhendmaterjal on arusaadav ja toetav					

5. Mis on Teie arvates materjali suurim tugevus?
6. Millist ülesannet või osa Te õppematerjali puhul muudaksite? Miks?
7. Sooviksin veel lisada...

2.2 Õpilaste küsimustik

Tere!

Oleme Eliise Tominga ja Paula Triinu Laiuste Tartu Ülikooli klassiõpetaja õppekavalt ning meie magistritöö teemaks on "Lõimitud aine- ja keeleõppe printsiipidel põhinev õppematerjal käsitööõpetuse ja inglise keele lõimimiseks 6. klassis".

Oleme tänulikud, et olete meie õppematerjali proovinud ning palume nüüd sellele tagasisidet.

Tegemist on küsimustikuga, mis koosneb nii valikvastustega kui ka avatud vastusega küsimustest ning võtab aega umbes 3 minutit. Antud küsimustikust saadud vastuseid kasutame anonüümselt ainult selle magistritöö raames ning need kustutatakse kohe peale töö valmimist.

Aitäh vastamast!

Eliise Tominga ja Paula Triinu Laiuste

1. Mille kohta õppematerjal oli?

Kihnu/Soome/Läti/Setomaa/Šotimaa

2. Hinda, kui raske õppematerjali oli

1 – väga lihtne				5 – väga raske
-----------------	--	--	--	----------------

3. Kui raske oli õppematerjalis kasutatud sõnavara ja keel?

1 – väga lihtne				5 – väga raske
-----------------	--	--	--	----------------

4. Hinda, kui huvitav õppematerjal oli.

1 – ei olnud huvitav				5 – oli väga huvitav
-------------------------	--	--	--	-------------------------

5. Kui huvitav oli digitaalse õppematerjaliga tunnis töötada?

1 – ei olnud huvitav				5 – oli väga huvitav
-------------------------	--	--	--	-------------------------

6. Hinda, kui õpetlik oli õppematerjal.

1 – ei ole õpetlik				5 – väga õpetlik
-----------------------	--	--	--	---------------------

7. Mis osa või ülesanne sulle kõige rohkem meeldis?

- ☐ Kaardilt asukoha leidmine
- ☐ Õige/vale väide
- ☐ Lünkade täitmine
- ☐ Riituse kirjeldamine
- ☐ Sõna ja piltide ühendamine
- ☐ Oma mõtete kirjutamine
- ☐ Paarilisega arutamine
- ☐ Rühmitamine

Põhjenda oma valikut.

8. Mis osa või ülesanne sulle kõige vähem meeldis?

- ☐ Kaardilt asukoha leidmine
- ☐ Õige/vale väide
- ☐ Lünkade täitmine
- ☐ Riituse kirjeldamine
- ☐ Sõna ja piltide ühendamine
- ☐ Oma mõtete kirjutamine
- ☐ Paarilisega arutamine
- ☐ Rühmitamine

Põhjenda oma valikut.

2.3 Lapsevanemate teavituskiri

Tere!

Meie oleme Eliise Tominga ja Paula Triinu Laiuste, Tartu Ülikooli Haridusteaduste instituudi klassiõpetaja eriala tudengid. Oma magistritöö raames töötame välja lõimitud aine- ja keeleõppe (LAK-õppe) printsiipidel põhinevat digitaalset õppematerjali, mis ühendab inglise keele ja käsitöö (teemaks rahvariided) õpetamise. Selleks palun õpilastel töötada meie loodud materjaliga ning anda selle kohta lühikest tagasisidet.

Uuringus osalemine on anonüümne – ei avalikustata õpilaste, õpetajate ega kooli nimesid. Iga õpilase arvamus on meie jaoks väga oluline, sest see aitab hinnata õppematerjali sobivust ja täiustada seda edaspidiseks kasutamiseks.

Juhul, kui te ei soovi, et meile edastatakse Teie lapse täidetud küsimustik, teavitage sellest palun õpetajat kirjalikult (e-kirja, eKooli või Stuudiumi kaudu) hiljemalt (kuupäevaks).

Kui Teil tekib küsimusi või soovite lisainfot, vastame neile meeleldi.

Lugupidamisega

Eliise Tominga ja Paula Triinu Laiuste

Tartu Ülikool

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Meie, Paula Triinu Laiuste ja Eliise Tominga

1. anname Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) meie loodud teose „Lõimitud aine- ja keeleõppe printsiipidel põhinev õppematerjal käsitööõpetuse ja inglise keele lõimimiseks 6. klassis ning õpetajate ja õpilaste hinnang sellele“, mille juhendaja on Evi Saluveer, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi ADA kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
2. Anname Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi ADA kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autoritele viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Oleme teadlikud, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autoritele.
4. Kinnitame, et lihtlitsentsi andmisega ei riku me teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Paula Triinu Laiuste

Eliise Tominga

13.05.2026